



BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN,
DE ALGEMENE ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR, DES AFFAIRES
GÉNÉRALES ET DE LA FONCTION PUBLIQUE

vrijdag

30-11-2001

16:30 uur

vendredi

30-11-2001

16:30 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail : aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Samengevoegde interpellaties van	1
- de heer Karel Van Hoorebeke tot de eerste minister over "het ontslag van de personeelsleden van Sabena en de toestand van de heer Bodson" (nr. 990)	
- de heer Yves Leterme tot de eerste minister over "het zogenaamde hotelakkoord inzake Sabena" (nr. 996)	
- de heer Gerolf Annemans tot de eerste minister over "de precieze inhoud van het zogeheten hotelakkoord inzake Sabena" (nr. 997)	
- mevrouw Joëlle Milquet tot de eerste minister over "het dossier-Sabena" (nr. 1032)	
<i>Sprekers:</i> Karel Van Hoorebeke, Yves Leterme , voorzitter van de CD&V-fractie, Gerolf Annemans , voorzitter van de VLAAMS BLOK-fractie, Joëlle Milquet, Guy Verhofstadt , eerste minister	
<i>Moties</i>	26
Samengevoegde interpellaties en vraag van	27
- de heer Gerolf Annemans aan de eerste minister over "de verklaringen van de heer Slangen over de minister van Justitie, de heer Verwilghen" (nr. 5845)	27
- de heer Geert Bourgeois tot de eerste minister over "de verklaringen van zijn communicatieadviseur en de verklaringen en standpunten van diverse regeringsleden" (nr. 1013)	28
- de heer Tony Van Parys tot de eerste minister over "het publiek optreden van zijn communicatieadviseur" (nr. 1017)	28
- mevrouw Annemie Van de Casteele tot de eerste minister over "het communicatiebeleid van de regering" (nr. 1023)	28
<i>Moties</i>	45
<i>Sprekers:</i> Gerolf Annemans , voorzitter van de VLAAMS BLOK-fractie, Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Annemie Van de Casteele, Guy Verhofstadt , eerste minister, Yves Leterme , voorzitter van de CD&V-fractie	

SOMMAIRE

Interpellations jointes de	1
- M. Karel Van Hoorebeke au premier ministre sur "le licenciement des membres du personnel de la Sabena et la situation de M. Bodson" (n° 990)	
- M. Yves Leterme au premier ministre sur "l'accord intervenu le 17 juillet 2001 en ce qui concerne la Sabena" (n° 996)	
- M. Gerolf Annemans au premier ministre sur "le contenu exact de l'accord intervenu le 17 juillet 2001 en ce qui concerne la Sabena" (n° 997)	
- Mme Joëlle Milquet au premier ministre sur "le dossier Sabena" (n° 1032)	
<i>Orateurs:</i> Karel Van Hoorebeke, Yves Leterme , président du groupe CD&V, Gerolf Annemans , président du groupe VLAAMS BLOK, Joëlle Milquet, Guy Verhofstadt , premier ministre	
<i>Motions</i>	26
Interpellations et question orale jointes de	28
- M. Gerolf Annemans au premier ministre sur "les déclarations de M. Slangen à propos du ministre de la Justice, M. Verwilghen" (n° 5845)	28
- M. Geert Bourgeois au premier ministre sur "les déclarations de son conseiller en communication et les déclarations et positions de plusieurs membres du gouvernement" (n° 1013)	28
- M. Tony Van Parys au premier ministre sur "les déclarations publiques de son conseiller en communication" (n° 1017)	28
- Mme Annemie Van de Casteele au premier ministre sur "la politique du gouvernement en matière de communication" (n° 1023)	28
<i>Motions</i>	45
<i>Orateurs:</i> Gerolf Annemans , président du groupe VLAAMS BLOK, Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Annemie Van de Casteele, Guy Verhofstadt , premier ministre, Yves Leterme , président du groupe CD&V	

COMMISSIE VOOR DE
BINNENLANDSE ZAKEN, DE
ALGEMENE ZAKEN EN HET
OPENBAAR AMBT

van

VRIJDAG 30 NOVEMBER 2001

16:30 uur

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR,
DES AFFAIRES GÉNÉRALES ET
DE LA FONCTION PUBLIQUE

du

VENDREDI 30 NOVEMBRE 2001

16:30 heures

De vergadering wordt geopend om 16.37 uur door de heer Paul Tant, voorzitter.
La séance est ouverte à 16.37 heures par M. Paul Tant, président.

01 **Samengevoegde interpellaties van**

- de heer Karel Van Hoorebeke tot de eerste minister over "het ontslag van de personeelsleden van Sabena en de toestand van de heer Bodson" (nr. 990)
- de heer Yves Leterme tot de eerste minister over "het zogenaamde hotelakkoord inzake Sabena" (nr. 996)
- de heer Gerolf Annemans tot de eerste minister over "de precieze inhoud van het zogeheten hotelakkoord inzake Sabena" (nr. 997)
- mevrouw Joëlle Milquet tot de eerste minister over "het dossier-Sabena" (nr. 1032)

01 **Interpellations jointes de**

- M. Karel Van Hoorebeke au premier ministre sur "le licenciement des membres du personnel de la Sabena et la situation de M. Bodson" (n° 990)
- M. Yves Leterme au premier ministre sur "l'accord intervenu le 17 juillet 2001 en ce qui concerne la Sabena" (n° 996)
- M. Gerolf Annemans au premier ministre sur "le contenu exact de l'accord intervenu le 17 juillet 2001 en ce qui concerne la Sabena" (n° 997)
- Mme Joëlle Milquet au premier ministre sur "le dossier Sabena" (n° 1032)

01.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik heet u van harte welkom in onze commissie. Wij verheugen ons erover dat wij onze reeds lang aangekondigde interpellaties over Sabena vandaag dan eindelijk toch kunnen houden. Ik besef zeer goed, mijnheer de eerste minister, dat dit voor u een vervelende aangelegenheid is. Toen in de Conferentie van voorzitters een reeks interpellaties aan bod kwamen, onder meer over Sabena, reageerde minister Daems met de woorden "God, toch weer niet over Sabena". Ik begrijp die reactie van uw minister van Overheidsbedrijven, mijnheer de eerste minister. Het Sabena-dossier is voor hem, maar ook voor uw regering, een hoogst onaangenaam dossier en het zal een onuitwisbare smet werpen op uw regeringsblazoen, niet zozeer omwille van het faillissement op zichzelf, maar wel door de wijze waarop dit faillissement tot stand is gekomen en vooral, mijnheer de eerste minister, door de wijze waarop uw regering gehandeld heeft, of liever, niet gehandeld heeft.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, het is

01.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): La possibilité nous est enfin offerte de développer nos interpellations sur la Sabena, prévues depuis longtemps déjà. Je comprends la réaction du ministre Daems face à nos demandes d'interpellation. Ce dossier lui est, en effet, particulièrement pénible, mais le dossier de la Sabena est également une ombre au tableau du gouvernement. Je n'évoquerai pas les responsabilités passées. La commission d'enquête devra se pencher sur les actions entreprises ou non par le gouvernement dans ce dossier. Les germes de la faillite ont déjà

zeker niet mijn bedoeling om vandaag een aantal verantwoordelijkheden vast te leggen voor wat zich in het verleden op het gebied van management en politiek heeft afgespeeld. Hierover zal de onderzoekscommissie, die wellicht eerstdaags zal worden opgericht, zich dienen te buigen en hopelijk ook duidelijkheid brengen.

Mijnheer de eerste minister, het is duidelijk dat reeds voor het aantreden van uw regering in 1999 al heel wat zaken verkeerd liepen. Wellicht werden toen reeds heel wat verkeerde beslissingen genomen, waardoor de kiemen van het ondertussen uitgesproken faillissement reeds veel vroeger gezaaid zijn. Collega's, er zal moeten worden onderzocht in welke mate de regeringen onder leiding van de vroegere eerste ministers ook geen zware verantwoordelijkheden dragen voor dit dramatisch dossier, waarbij duizenden personeelsleden betrokken zijn en waarvan heel wat kleine KMO's het slachtoffer zijn. Toch meen ik, mijnheer de eerste minister, vandaag reeds te kunnen zeggen dat ook u en uw regering zwaar gefaald hebben in dit dossier. Dit falen heeft volgens mij twee oorzaken.

Ten eerste, u en uw regering hebben van bij de aanvang van de regeringsperiode het Sabena-dossier veronachtzaamd.

Ten tweede, het Sabena-dossier werd in de periode voorafgaand aan het faillissement zeer lichtzinnig behandeld. Ik verklaar mij nader. Het is duidelijk dat u van bij uw aantreden dit dossier schromelijk hebt onderschat, minstens hebt veronachtzaamd. Dit blijkt uit de diverse verklaringen die u sedert uw aantreden als eerste minister in het Parlement hebt afgelegd.

In uw regeringsverklaring van 14 juli 1999 zegt u niets specifiek over Sabena, maar stelt u in algemene termen: "Gelet op het belang van de overheidsbedrijven voor de prestaties van onze globale economie" – dit is belangrijk, mijnheer de eerste minister, in het licht van wat ik nog zal zeggen over het consumentenvertrouwen dat een knak heeft gekregen naar aanleiding van het Sabena-dossier – "zal de regering, rekening houdend met de specifieke situatie van elke onderneming, in samenwerking met elk bedrijf een strategisch plan opstellen teneinde hun rol en opdrachten op middellange termijn te definiëren".

In uw federale beleidsverklaring van oktober 1999 onder de titel 'De bakens verzetten', vinden wij helemaal niets terug over de overheidsparticipaties in ondernemingen zoals Sabena en de andere overheidsbedrijven.

In uw federale beleidsverklaring van oktober 2000 onder de titel 'Het vertrouwen verder versterken', wordt enkel gesproken over de NMBS en is er op geen enkel ogenblik sprake van Sabena.

Slechts in uw beleidsverklaring van 9 oktober 2001 is er een paragraaf terug te vinden waarin uitdrukkelijk aandacht wordt besteed aan de overheidsbedrijven en aan de overheidsparticipatie in Sabena.

Ik citeer opnieuw: "Ten slotte gaat de regering verder met de hervorming van de overheidsbedrijven en de heroriëntering van de overheidsparticipaties. Vertrekkend vanuit Sabena pogen we via privé-investeerders een nieuwe, rendabele luchtvaartmaatschappij op poten te zetten, een maatschappij die maximaal gebruik maakt van de troef die wij hebben: Brussel, de hoofdstad van Europa".

été précédemment établis. La responsabilité des précédents gouvernements est également engagée.

Le gouvernement actuel, et plus particulièrement le premier ministre, ont commis une grave bétise. Ils ont négligé ce dossier dès le début de la législature et l'ont même traité avec légèreté.

Dès le début, le gouvernement a sous-estimé la gravité de la situation dans ce dossier. Ainsi, la déclaration gouvernementale du 14 juillet 1999 ne comporte aucune référence à la Sabena, alors que le premier ministre avait annoncé, à cette occasion, l'élaboration d'un plan stratégique pour chacune des entreprises publiques autonomes. Les déclarations gouvernementales d'octobre 1999 et d'octobre 2000 demeurent également muettes à propos de la Sabena. Il a fallu attendre la déclaration gouvernementale du 9 octobre 2001 pour entendre évoquer la Sabena à propos de laquelle on annonçait qu'elle servirait de base à la création d'une nouvelle entreprise. A cette époque déjà, elle connaissait d'importantes difficultés.

En sous-estimant systématiquement la gravité de la situation, le gouvernement porte une lourde responsabilité dans les événements récents. D'aucuns vont même jusqu'à accuser l'équipe au pouvoir de négligence coupable.

La crise de la Sabena a été gérée à la légère par le gouvernement qui a notamment suscité l'espoir que l'instauration d'un procès à l'encontre de la Swissair permettrait de résoudre les problèmes à court terme. Alors que M. Bodson s'était révélé incapable de sauver l'entreprise Lernaut & Hauspie, il fut dépêché en Suisse pour y défendre les intérêts de notre pays devant le

Dat u in uw derde beleidsverklaring wat aandacht aan Sabena besteedt, is natuurlijk niet verwonderlijk aangezien het reeds van voor de zomer duidelijk was geworden dat Sabena in grote moeilijkheden aan het komen was. Hiermede is ook aangetoond dat u slechts aandacht hebt besteed aan Sabena toen reeds onoverkomelijke moeilijkheden waren gerezen. Daarom zeg ik u, mijnheer de eerste minister, dat u dit dossier van bij het aantreden van uw regering hebt verwaarloosd, onderschat en veronachtzaamd. Wellicht is dat te verklaren in de sfeer die u de voorbije twee jaren hebt gekend. Het ging allemaal goed en alles zou wel in orde komen. Alles zou zich vanzelf wel oplossen. Ik zeg u vandaag dat u uw verantwoordelijkheid niet uit de weg kunt gaan. Ik zou zelfs de vraag durven stellen of hier geen sprake van schuldige nalatigheid is.

Ik kom tot een tweede deel van uw politieke verantwoordelijkheid. Toen dit dossier in stormweer terechtkwam, bent u op een vrij lichtzinnige manier te werk gegaan om met enkele snelle en spectaculaire ingrepen de zaak te klaren. Ik denk aan de rechtszaak die u voor de rechtbank van Brussel tegen Swissair hebt ingespannen, waarbij u de goegemeente hebt willen doen geloven dan hiermee de problemen snel zouden kunnen worden opgelost. Iedereen wist dat het niet zo eenvoudig zou zijn om op zo'n korte termijn een vordering voor de rechtbank te laten behandelen die ook tot een oplossing zou leiden.

Ik denk ook aan het beroep dat u hebt gedaan op de heer Bodson, de zogenaamde wonderboy, hoewel hij ook Lernout&Hauspie niet heeft kunnen redden. Toch werd hij gecharterd om in de raad van bestuur van de Zwitsers te gaan zetelen om daar namens de Belgische overheid de zaak te controleren, met de duidelijke, onderliggende boodschap dat hij de zaak wel in orde zou brengen.

Last but not least denk ik uiteraard aan het hotelakkoord dat u op een mooie zondagavond op enkele uren tijd hebt gesloten zonder uw bevoegde minister en dankzij de hulp van minister Vande Lanotte, die zeer trots was op zijn interventie die aanleiding heeft gegeven tot het hotelakkoord, maar van wie vandaag in het hele Sabena-dossier niets meer te horen valt. Ik vraag mij trouwens af, collega's, of hij vorig weekend naar de heer Rombouts van De Post heeft uitgehaald om de aandacht van zijn rol in het Sabena-dossier af te leiden.

Wat er ook van zij, mijnheer de eerste minister, zo'n belangrijk dossier kunt u niet op een zwoele zomeravond in een hotel bespreken. Daarom spreek ik over de lichtzinnige wijze waarop u in dit belangrijke dossier hebt gehandeld. U hebt op enkele uren tijd een akkoord gesloten en toegevingen gedaan aan de Zwitsers, zonder dat u sluitende garanties hebt gestipuleerd. In normale gevallen gaan aan de totstandkoming van een dergelijk akkoord heel wat voorbereidingen en onderhandelingen vooraf. Of, was het louter uw bedoeling om het najaar te kunnen overbruggen en de moeilijkheden vooruit te schuiven naar het voorjaar, zodat uw Europees voorzitterschap niet het geding zou komen?

Mijnheer de eerste minister, u hebt in deze aangelegenheid op een zeer lichtzinnige wijze gehandeld. Dat is een aspect van uw grote verantwoordelijkheid in dit dossier.

conseil d'administration helvète.

Quant à l'accord de l'Astoria, il fut signé en l'absence du ministre compétent. Par ailleurs, l'attitude distante de M. Vande Lanotte, qui affichait pourtant sa fierté au sujet du rôle qu'il avait joué dans ce dossier, n'aura échappé à personne. En tout état de cause, le sort d'un tel dossier ne pouvait se décider en quelques heures, mais aurait dû faire l'objet de négociations approfondies.

Le premier ministre a agi à la légère. En témoignent les concessions qu'il a faites dans le cadre de l'accord de l'Astoria et son désir de limiter la concertation sociale aux organisations syndicales agréées, à l'exclusion de l'association des pilotes dont nul ne songerait pourtant à contester l'importance. Grâce à une modification législative récente, le syndicat libéral peut aussi désormais jouer pleinement son rôle, faveur qui est refusée aux pilotes.

L'abandon des 12.000 travailleurs de la Sabena stigmatise l'échec de la politique menée par le premier ministre dans ce dossier en ce qui concerne tant la forme (la communication) que le fond (le plan social). Par ailleurs, cette affaire a fortement entamé la confiance des consommateurs en la Sabena.

J'invite le premier ministre à se livrer à une réflexion approfondie à propos du dossier de la Sabena et à mettre à profit les vacances de Noël pour définir, à présent que la présidence belge de l'Union européenne arrive à son terme, les lignes de force de la politique qu'il mettra en œuvre en 2002.

In de periode voorafgaand aan het faillissement hebt u geen crisismanagement gevoerd. U hebt de zaak maar laten betijen alsof het echt uw bedoeling was het faillissement uit te lokken. Ik kan refereren aan de uitspraken van de heer Di Rupo gisteravond in TerZake, toen hij zijn ongenoegen uitdrukte over de wijze waarop uw regering dit zware probleem heeft aangepakt.

U hebt op een weinig doordachte wijze gehandeld, mijnheer de eerste minister, door de belangrijke pilotenvereniging niet als gesprekspartner te erkennen. U hebt alleen met de erkende vakbonden gesproken. Op die manier hebt u zich perfect ingeschakeld in de sociale structuur zoals wij die reeds decennia kennen en waartegen u nochtans in uw burgermanifesten ten strijde bent getrokken.

Ondertussen heeft de meerderheid vorige week de nieuwe regeling voor de overheidsvakbonden goedgekeurd, waardoor ook de kleinere liberale vakbond, die daarvoor al jaren vragende partij is, tot een aantal overlegcomités kan toetreden. Door onder meer de pilotenvereniging uit te sluiten en u in te schakelen in het traditionele overlegpatroon hebt u gefaald in het crisismanagement dat in de prefaillissementsperiode nochtans noodzakelijk was. U hebt gefaald, mijnheer de eerste minister, door de twaalfduizend personeelsleden aan hun lot over te laten, zowel wat de communicatie als de sociale begeleiding betreft. U hebt gefaald door jonge piloten, die zwaar hebben moeten investeren in hun opleiding via Sabena, in de kou te laten staan, waardoor ze wellicht vandaag het risico lopen hun moeilijk verworven vlieglicentie te verspelen. U hebt ook gefaald, mijnheer de eerste minister, doordat het Sabena-faillissement het vertrouwen van de Belgische consument zwaar heeft aangetast. Dit vertrouwen staat nu op het laagste peil sinds april 1997, niet toevallig net na de sluiting van Renault-Vilvoorde.

Mijnheer de eerste minister, dit is uw grote verantwoordelijkheid als regeringsleider voor het Sabena-dossier. Ik wil u nog laten genieten van de Top van Laken en de voorbereiding ervan, maar ik denk dat u in de komende kerstperiode eens rustig een evaluatie zult moeten maken van het voorbije regeringswerk en zult moeten uitmaken op welke wijze u met uw regering het jaar 2002 zult ingaan.

01.02 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, het hotelakkoord dat u op 16 juli met de heer Corti hebt gesloten is merkwaardig omdat het haaks staat op de strategie die tot 16 juli door de raad van bestuur van Sabena en door de regering in deze aangelegenheid was gevolgd. Die strategie bestond erin om de Zwitsers koste wat het kost aan hun engagementen te houden. Het culminatiepunt van deze strategie was het indienen op 3 juli door de Belgische Staat van claims voor een waarde van, globaal genomen, 55 miljard frank. Het is voor ons dan ook onbegrijpelijk dat u op 16 juli, 13 dagen later, zonder overleg, laat staat een welomschreven mandaat van de regering, en zonder de betrokkenheid van de voorzitter van de raad van bestuur van Sabena, bent ingegaan op een vraag van de heer Corti om de zaken tussen pot en pint te regelen – vergeef mij het beeld – zoals men de transfer van een basketbalspeler regelt.

Nog merkwaardiger is dat deze ontmoeting, amper 13 dagen na het indienen van schadeclaims bij de rechtbank ten belope van 55 miljard

01.02 Yves Leterme (CD&V): L'accord de l'Astoria est en contradiction avec la stratégie développée par le conseil d'administration et par les pouvoirs publics jusqu'au 16 juillet dernier. Cette stratégie tendait à obliger les Suisses à respecter coûte que coûte leurs engagements.

Il est, dès lors, incompréhensible que le gouvernement ait donné suite à la demande de Monsieur Corti le 16 juillet. Cette rencontre a débouché sur un accord immédiat qui n'a coûté que 6 milliards aux Suisses, tout en leur permettant de gagner du temps. Il n'est pas

frank, onmiddellijk tot een akkoord van uwentwege leidt met betrekking tot een deal die de Zwitsers amper netto 6 miljard frank kost, uiteraard naast de overname van 9 vliegtuigen. Deze deal deed bovendien de Zwitsers tijd winnen tot 1 oktober, terwijl op datzelfde ogenblik Sabena in acute cashproblemen zat.

Mijnheer de eerste minister, uw onderhandelings talent werd de dag nadien reeds door de beurs nauwkeurig ingeschat. Het aandeel van SAir, uw tegenpartij, steeg de dag nadien 20% in waarde, en met reden. U had immers de Zwitsers bevrijd van schadeclaims voor meer dan 55 miljard frank en van elke verplichting in de toekomst ten aanzien van Sabena. U liet hen bovendien de tijd winnen die zij nodig hadden. Cruciale vraag is dan ook wat u heeft bezielde om, staande voor die vorderingen van 55 miljard frank voor de rechtbank, gegeven de situatie van de bedrijven SAir en Sabena en gezien de ervaringen inzake betrouwbaarheid van het nieuwe management, op de eerste vingerknip van de heer Corti in het geniep in het Astoria-hotel een akkoord te sluiten dat totaal in het nadeel uitviel van Sabena en de Belgische Staat. Hoe komt het trouwens dat het hotelakkoord niet gepaard ging met een bankgarantie lastens de Zwitsers? Wellicht – ik parafraseer collega Van Hoorebeke – wou u inderdaad gewoon wat tijd winnen voor uw Europees voorzitterschap.

Mijnheer de eerste minister, blijft u bij uw weigering om spontaan inzage te verschaffen in alle documenten die betrekking hebben op het hotelakkoord?

Ik denk dan aan de fax of de nota van de raad van bestuur van SAir in reactie op het hotelakkoord. Ik denk ook aan een eventueel document of een eventuele nota van het kernkabinet dat zich volgens minister Daems – ik geef onmiddellijk de referentie – over het akkoord zou hebben gebogen. Verder denk ik aan eventuele stukken gericht aan de raad van bestuur of de voorzitter van de raad van bestuur van Sabena, eventuele adviesnota's van de raadsman van de Belgische staat, de juridische adviezen die volgens minister Daems in de nacht werden opgemaakt.

Ten slotte, mijnheer de eerste minister, bestaat er nu al dan niet een geparafeerde versie van het hotelakkoord? Of hebt u inderdaad zonder dat er zelfs maar een getekend stuk was, uw triomfantelijke verklaringen in de media afgelegd de dag nadien op 17 juli 2001? Bent u bereid spontaan inzage te bieden in alle stukken met betrekking tot het hotelakkoord? Ik herhaal de vraag met nadruk omdat eergisteren minstens de vice-eerste minister spontaan bijkomende informatie heeft bezorgd. Voorbeelden strekken: volg het voorbeeld en bezorg ons de bijkomende nota's met uitleg.

Mijnheer de eerste minister, het is overduidelijk dat u in het Astoria-hotel bestuursdaden hebt gesteld. U hebt immers ook onderhandeld over contracten die door de NV Sabena met andere ondernemingen uit de SAirGroup waren aangegaan. Artikel 530 van de vennootschapswetgeving is terzake heel duidelijk en heeft het, ik citeer, over "de verantwoordelijkheid van alle personen die werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad". Kunt u mij trouwens toelichten waarom de aandeelhoudersovereenkomst in haar omzetting op 2 augustus 2001 uiteindelijk mee werd ondertekend door het Sabena-management? Werd trouwens het Sabena-management betrokken bij de omzetting van het hotelakkoord in een

étonnant qu'il en ait résulté une hausse de l'action de Swissair.

Pourquoi l'accord de l'Astoria a-t-il été conclu dans ces conditions? Pourquoi n'avoir pas exigé de garantie bancaire des Suisses? Sans doute le gouvernement cherchait-il à gagner du temps pour la présidence européenne. Le premier ministre persiste-t-il dans son refus de communiquer les documents relatifs à l'accord de l'Astoria? Le vice-premier ministre a fourni spontanément des explications complémentaires

A l'hôtel Astoria, le premier ministre a posé des actes qui relèvent de la gestion d'une entreprise. Il a mené des négociations sur des contrats entre la Sabena et SAir Group.

Pourquoi le management de la Sabena a-t-il cosigné l'accord d'actionnariat? Le management a-t-il été associé à la transposition de l'accord conclu à l'hôtel Astoria? Peut-on véritablement parler d'un accord d'actionnariat?

Comment le premier ministre explique-t-il la différence flagrante en ce qui concerne la clause d'exonération entre le *summary of discussion* du 16 juillet et l'accord du 2 août? L'accord de l'Astoria comporte une clause de désistement d'instance. Pourquoi? En raison de cette clause, il n'était plus possible de poursuivre SAir pour avoir pillé la Sabena.

Le premier ministre nie-t-il qu'il savait, le 7 novembre dernier, qu'il n'y avait pas la signature de 15 investisseurs pour la nouvelle compagnie aérienne?

Nie-t-il qu'il savait que l'on ne disposait pas de ces huit milliards?

Une fois de plus, le premier ministre rejettera sans doute la responsabilité de la débâcle sur les gouvernements précédents. Mais je voudrais rappeler que c'est

aandeelhoudersovereenkomst? Trouwens, is wat op 2 augustus 2001 werd ondertekend nog wel een zuivere aandeelhoudersovereenkomst?

Mijnheer de eerste minister, hoe verklaart u heel specifiek het immense verschil tussen enerzijds, de exonatieclausule in de summary of discussion die in de stukken zit die in het Parlement werden ingediend en die de vertaling of tekst zou zijn waarover op 16 juli 2001 in het Astoria-hotel een akkoord werd bereikt en anderzijds, de exonatiebedingen in de getekende overeenkomst van 2 augustus 2001? Het hotelakkoord – het ene blad papier dat u ons hebt bezorgd – bevat een afstand van geding waar later bij staat "in toepassing van artikel 821 van het Gerechtelijk Wetboek". Die afstand van geding zegt dat de bestaande law suits against SAir and Flight Lease zullen worden teruggetrokken, maar blijkbaar volstond deze afstand van geding niet. In het definitieve contract van 2 augustus 2001 immers werd opgenomen dat de partijen zelfs afzien van alle toekomstige rechtszaken en het recht om gedingen te voeren in de toekomst – artikel 6.3 van de overeenkomst van 2 augustus 2001 – over alle mogelijke contentieux die zou kunnen bestaan hebben of nog zou bestaan tussen SAir, Sabena, de Belgische Staat en alle betrokken partijen. Ik denk bij voorbeeld ook aan de contentieux rond het zogenaamde leegzuigen van Sabena door SAir.

Mijnheer de eerste minister, blijft u bij al uw beweringen die u hier in deze zaal op 7 november 2001 voor waarheid ten beste hebt gegeven? Ontkent u dat u perfect wist op 7 november 2001 dat er nog geen vijftien investeerders getekend hadden wanneer u de nieuwe luchtvaartmaatschappij kwam aankondigen in het Parlement? Ontkent u dat u perfect wist dat er nog geen nieuwe raad van bestuur was? Ontkent u dat u perfect wist dat er op 7 november 2001 geen sprake was van 8 miljard frank beschikbaar vers kapitaal en dat er alleen een niet eens toegezegd krakkemikkig geheel van achtergestelde leningen was, dat dan nog afhankelijk gemaakt werd van een fiscale ruling zoals de minister van Financiën in de bevoegde Kamercommissie heeft durven erkennen? Ontkent u dat u die woensdag met een zekere bluf over de nieuwe maatschappij en die vrijdag met uw cynische "ik kan toch niet zelf vliegen" vooral het rampzalig faillissement en uw eigen verantwoordelijkheid erin hebt willen wegcommuniceren?

Mijnheer de eerste minister, u zult antwoorden – zoals steeds – dat het allemaal de fout is van de vorige regering en van anderen, in casu de Zwitsers. Ik zou u er echter aan willen herinneren dat de alliantie tussen SAir en Sabena in 1995 totstandkwam dankzij uw ondertussen zeer goede vriend Elio Di Rupo, toenmalig vice-eerste minister. SAir was toen een financieel gezonde groep, de top in de luchtvaart.

Op die deal heeft toen niemand negatief gereageerd, ook de oppositie niet. In 1998 had Sabena bovendien winst gemaakt. U had daarenboven twee jaren de tijd om opnieuw te onderhandelen over de financiële lasten van de uitbreiding van de vloot. Minister Daems had twee jaar lang gezegd dat hij nieuwe contracten had gesloten met betonharde garanties, betere garanties dan die van de vorige bestuurders.

Mijnheer de eerste minister, uw beste communicatietrucs zullen niet kunnen verbergen dat u op 16 juli 2001 in het Brusselse Astoria-hotel

M. Di Rupo qui a voulu cette alliance entre la Sabena et la Swissair, qu'au moment où cette alliance a été conclue, la santé financière du SAir Group était bonne et qu'en 1998, la Sabena réalisait même des profits. Le ministre Daems a déclaré, pendant deux ans, qu'il avait des garanties en béton.

Personne ne peut nier que le 16 juillet, le premier ministre a joué un rôle particulièrement néfaste.

aan de Zwitsers toegevingen hebt gedaan. Daardoor hebt u een bijzonder negatieve rol gespeeld die het noodlottig einde van Sabena onvermijdelijk maakte en bespoedigde.

01.03 De voorzitter: Mijnheer Annemans, u krijgt nu het woord voor uw interpellatie. Ik verkies dat u gebruik maakt van het spreekgestoelte. Dat is een gevestigde gewoonte geworden bij interpellaties in deze commissie.

01.04 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, sinds wanneer is dat de gewoonte? Ik werk hier al vijftien jaar en ik heb al meermaals geïnterpelleerd, maar ik heb van die gewoonte nooit iets gemerkt. Wilt u die maatregel zelf invoeren? Ik ben wel bereid op het spreekgestoelte te gaan staan.

01.05 De voorzitter: Volgens mij is het een goede gewoonte. Ik denk dat iedereen er belang bij heeft de spreker helemaal te zien bij een interpellatie. Uw besluit vind ik wijs. U zou meer wijze beslissingen moeten nemen.

01.06 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik ben blij dat wij erin geslaagd zijn u uiteindelijk naar hier te laten komen en dit ondanks uw drukke bezigheden. De vorige sprekers en ikzelf brengen uw drukke bezigheden in verband met de redenen waarom u dat hotelakkoord uiteindelijk hebt gesloten.

De regering heeft er, van bij de aanvang, een gewoonte van gemaakt, om uitvoerig te zeggen – en dat is de schone schijn die haar kenmerkt – dat de zaken vroeger op een bepaalde manier werden gedaan en dat zij nu de zaken op een heel andere, vlottere, betere en meer open manier aanpakt. Daardoor wordt er beter geregeerd dan vroeger. Dat is eigenlijk het basisschema van deze regering. Dat gordijn valt echter steeds meer naar beneden. Immers, volgens de regering zou er vanalles gebeuren, althans zo beweert zij, maar er is nog niets van in huis gekomen.

Om die reden willen wij ook over het Sabena-dossier even van gedachten wisselen. De rauwe realiteit is namelijk veel meer prangend dan de schone schijn van alle beweringen van u en uw regeringsleden. Alles begon bij een glas champagne met een besnorde Zwitser en eindigde bij de crash van Sabena.

Het Vlaams Blok vindt dat u het bestaan van Sabena tegen beter weten in bent blijven rekken, hoewel u mentaal, moreel en intentioneel al wist dat het voortbestaan van Sabena eigenlijk niet meer kon. België en vooral Vlaanderen moeten daarvoor een erg hoge prijs betalen. Daarom heb ik u al meermaals, ook bij de Lambermont-akkoorden, gevraagd wat u kost. Ik krijg daar echter nooit een antwoord op. Wat kost het aan de belastingbetaler om Verhofstadt figuurlijk in de lucht te houden?

De slotfase van het Sabena-dossier, meer bepaald het hotelakkoord, is zeker een van die kostprijzen. Ik wil mij vandaag tot dat hotelakkoord beperken, want ik veronderstel dat al het overige uitvoerig ter sprake zal komen in de onderzoekscommissie van de Kamer als die nog wordt opgericht.

01.06 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Le gouvernement actuel a déclaré d'emblée qu'il ferait tout mieux que son prédécesseur. Mais la réalité contraste très nettement avec le tableau idyllique que M. Verhofstadt s'évertue à en brosser.

Le ministre Daems n'a cessé de prolonger le calvaire de la Sabena, quoique sa situation ait été désespérée depuis longtemps. Cette politique a coûté cher aux contribuables. Etant donné qu'il n'est pas sous serment, il peut encore parler librement de ce fameux accord de l'Astoria.

Le ministre Vande Lanotte a déclaré dans *De Morgen* que les Suisses ne consentaient à parler qu'au premier ministre et qu'ils ne souhaitaient donc plus négocier avec le ministre compétent, M. Daems. En quelle qualité le premier ministre a-t-il, dès lors, négocié?

Le 2 août, l'accord juridique a été rendu public. Le 16 juillet, M. Verhofstadt avait déjà passé un accord nocturne très succinct au bas duquel je n'aperçois cependant pas de signature. Entre ces deux accords, il existe des différences frappantes. Ainsi

Ik wil hier vandaag, vooraleer – en dat is belangrijk – de onderzoekscommissie is opgericht, nog een laatste keer, zonder onderzoekscommissie, de eerste minister ondervragen over het hotelakkoord. Hij staat niet onder ede, hij kan zich politiek enigszins vrijpraten. Eens de onderzoekscommissie is opgericht zullen we met de bevoegdheid van een onderzoeksrechter zijn woorden van vandaag vergelijken met de waarheid.

Ik ben ten eerste benieuwd naar wat hij daarover te zeggen heeft, want dankzij de goede zorgen van De Morgen weten wij hoe dat akkoord is tot stand gekomen.

Minister Vande Lanotte heeft daar vrijmoedige verklaringen over afgelegd en hij heeft gezegd dat de Zwitsers plots bereid waren om te betalen, waarschijnlijk ingevolge die fameuze gedingen waarop ik straks nog terugkom. Plots waren zij toch nog bereid, volgens minister Vande Lanotte, om te praten, maar niet met de bevoegde minister, die hen met een proces had opgezadeld. Daarom is eerste minister Verhofstadt gaan praten.

Ik kom tot de eerste vraag. Mijnheer de eerste minister, wat was uw mandaat? Was uw mandaat dat van een minister die de aandeelhouder, de Belgische Staat, vertegenwoordigt? Wat was uw precieze mandaat toen u dan aanvankelijk op één bladzijde uw hotelakkoord hebt afgesloten. Dat was de nachtelijke euforie, ook in haar beknoptheid trouwens. Het was dat ene stukje papier, waar in punt 4 staat: "Swissair will maintain 49,5% shareholding Sabena. The Belgian State and Sabena will withdraw their lawsuits against Swissair and Flightlease". Het is dus inderdaad heel beknopt. Ik citeer nog meer: "It is understood that the Belgian State and Swissair shall have no further funding obligations".

Dat zijn de twee lijntjes die in uw nachtelijke roes door u zijn neergeschreven. Vervolgens komt op 2 augustus het uitgebreide akkoord, door gespecialiseerde advocaten, in een zeer duister Engels opgestelde juridisch akkoord. Over hoofdstuk VI heb ik u ondervraagd in plenumvergadering, omdat ik mij zorgen maakte over de juiste inhoud en misschien zelfs over een contradictie tussen uw oorspronkelijk hotelakkoord – dat u op initiatief van de Zwitsers met minister Vande Lanotte hebt onderhandeld – en datgene wat de advocaten er nadien hebben van gemaakt. Ik zoek trouwens vruchteloos naar een ondertekening van het oorspronkelijke akkoord. Ik heb in het dossier volledig onderzocht, ik heb geen enkele paragraaf gevonden handelend over dat nachtelijke akkoord. Ik neem even de hypothese aan dat er een akkoord was.

In het hoofdstuk VI van het uiteindelijke akkoord – en daar ligt de grote contradictie – zult u ongetwijfeld zelf al die fameuze paragraaf 3 herlezen hebben, ik heb dat zelf ook gedaan na mijn mondelinge vraag. Daarin wordt in zeer algemene en absolute termen gesteld dat er geen aansprakelijkheid meer zal zijn in hoofde van de Zwitsers. Die Zwitsers, die misschien in uw versie afgekomen zijn op dat proces waarmee u hen bij de keel had – en ik denk inderdaad dat wij hen bij de keel hadden – zijn gekomen om u die paragraaf te ontfutselen en niet om hun aandeel in Sabena door te zetten. In die paragraaf staat: "The parties and their respective subsidiaries". Ze worden allen geciteerd. Ook de wijze waarop afstand wordt gedaan, wordt aangegeven namelijk: "...mutually, irrevocably and definitively, waive any and all rights or claims actual or potential, which they may have

l'article 6 § 3 de l'accord final exonère irrévocablement les Suisses de toute responsabilité.

C'est précisément pour obtenir ce paragraphe que les Suisses sont venus à Bruxelles car, par son procès, le gouvernement les tenait à la gorge. On dénombre trois cas dans lesquels les Suisses sont dégagés de toute responsabilité. Un lien a été établi avec les conditions définies à l'article 6 § 7.

Le premier ministre estime-t-il personnellement que ce paragraphe a été clairement formulé?

Le premier ministre était-il certain que toutes les dispositions découlant de l'accord de l'Astoria restaient d'application, lorsqu'il a lancé les nouvelles procédures? Les exonérations restent-elles valables sans qu'il soit procédé à une diminution du montant ou à la fixation d'un délai? N'était-il pas illusoire de vouloir sauver la Sabena en recourant à des moyens juridiquement non contraignants? Cette situation entraîne de graves conséquences pour l'Etat en tant qu'actionnaire ainsi que pour des milliers de travailleurs. Comment le premier ministre peut-il justifier l'accord de l'Astoria d'un point de vue juridique?

against each other and each other directors, officers, employees, agents and representatives for founding or other obligations or liabilities in relation to..." – en dan, mijnheer de eerste minister, en dat zal u interesseren – worden drie categorieën opgesomd waarin inderdaad drie voorwaarden en drie omstandigheden worden genoemd, waarin al de aangestelden van Swissair vrijgesteld worden voor al wat ze bij Sabena hebben uitgespookt, inclusief de beslissingen om de vloot uit te breiden en dergelijke. Dat is in het akkoord in detail opgenomen.

Er is ook een paragraaf 6.7 waarin wordt gesteld dat dit alles slechts telt op voorwaarde dat "...". Ze moesten betalen.

Vindt u dat paragraaf 6.7 van het document dat voor ons ligt, helder geformuleerd is? Het is een eenvoudige vraag. Bent u hier en nu van oordeel dat paragraaf 6.7, waarin staat dat de Zwitsers vrijstellingen krijgen voor alles wat ze vragen, helder geformuleerd is? Het is evident dat de Zwitsers met deze paragraaf 6.7 's nachts tevreden naar huis terugkeerden. U bent trouwens maar opnieuw naar de rechtbank gestapt op het moment dat wij u hier in het Parlement hebben gevraagd. Bent u er zeker van dat alles wel bleef gelden zonder dat er nog een procedure liep? Bent u zeker dat u in de heropgestarte procedures met paragraaf 6.7 succes zult boeken? Vreest u niet dat de Zwitsers door paragraaf 6.3, waarin allerlei vrijstellingen worden opgesomd, vrijuit zullen gaan? Vreest u niet dat paragraaf 6.7 zowel juridisch als reëel onvoldoende garantie biedt om die vrijstellingen alsnog tegen te houden? Dat is trouwens achteraf op financieel vlak al gebelegen.

Mijnheer de eerste minister, ik vraag u dat omdat ik er zeker van ben dat u dat niet hebt kunnen nakijken, niet in het nachtelijke akkoord en evenmin nadien. U hebt daar juridisch absoluut geen zekerheid over. U hebt trouwens pas nadien de procedures heropgestart. Wellicht beseftte u immers na de parlementaire vragen zelf dat de veronderstelling dat er iets loos was met die vrijstellingsparagrafen, klopte. Ik vraag u dus of het niet veel te laat was en of het niet nutteloos was om Sabena op die manier te proberen redden. Wellicht hebt u met het oog op het overbruggen van het Europese voorzitterschap geoordeeld om het toch maar te doen. Mijn oordeel is dat u Sabena en zeker ook de aandeelhouders, de Belgische Staat en de belastingbetaler, op een juridisch niet-sluitende manier risico's hebt doen lopen. U hebt dat onoordeelkundig aangepakt. Ik zou hier vandaag graag horen waarom u denkt dat dit contract juridisch sluitend is. Ik denk van niet. Later zullen we kunnen vergelijken en de zaken juridisch kunnen wegen.

Ik denk niet dat u daarover geruststellend of schouderophalend moet doen. Ik ben ten eerste ongerust. Ik ben dat namens alle aandeelhouders, de Belgische en dan vooral de Vlaamse belastingbetaler.

01.07 Joëlle Milquet (PSC): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, une phrase de Camus que j'apprécie particulièrement dit que la démocratie est l'exercice de la modestie. Cette citation devrait faire réfléchir votre gouvernement et vous-mêmes lorsque l'on voit avec quelle arrogance et quel triomphalisme vous nous annoncez, la dernière fois que vous avez abordé au parlement la problématique de la Sabena, qu'une nouvelle société

01.07 Joëlle Milquet (PSC): Nooit werd een sociaal drama zo slecht aangepakt als dat van Sabena. Camus heeft geschreven dat de democratie de uitoefening van de bescheidenheid is. Men moet zich soms wat meer op de achtergrond

était créée, que tous les problèmes étaient réglés, que tout allait pour le mieux dans le meilleur des mondes alors que douze mille personnes étaient projetées dans un drame social que je n'ai jamais vu aussi mal géré dans un pays démocratique.

Il est facile de reporter la faute sur les événements du 11 septembre, sur le gouvernement antérieur et sur Swissair... C'est surtout la faute de l'Etat qui est un mauvais actionnaire puisque le privé est immanquablement un actionnaire fabuleux qui n'essuie jamais d'échec!

En politique, il faut oser avoir un profil bas. Je crains que ce moment-là, tout désigné pour oser l'avoir, vous ne l'avez pas pressenti. Quand je relis vos propos du 7 novembre 2001 et voyant ce qui s'est passé depuis lors, je dois dire qu'un peu plus de modestie et de compassion n'auraient pas fait de tort. Je ne parlerai pas du passé. Je souhaite que la commission d'enquête débute le plus rapidement possible et que la proposition soit adoptée la semaine prochaine pour que cette commission exerce sa mission d'enquête selon les cahiers des charges qui lui auront été assignés.

Ce qui m'intéresse, c'est l'avenir, le présent, la situation des gens et l'avenir de cette compagnie aérienne pour lequel nous avons quelques inquiétudes. Actuellement, les douze mille sabéniens sont toujours dans l'incertitude la plus totale quant à leur sort après avoir été traités, en termes d'information et d'accompagnement, d'une manière médiocre et inhumaine. Il est facile de dire que les syndicats et la direction n'ont pas fait leur travail.

Etant donné que vous saviez que la faillite était imminente, il me semble que le gouvernement et le ministre des Affaires sociales auraient dû prendre un minimum de mesures d'accompagnement. Il est facile de jouer les pleureuses sur les plateaux de télévision, alors qu'on a laissé se dérouler des choses humainement inacceptables.

En ce qui concerne la gestion calamiteuse du plan social, outre le fait qu'il est fondamentalement décevant par ce qui y est proposé, qu'il ne permet pas à l'ensemble des sabéniens de recevoir l'équivalent de leur préavis légal, et quand je sais combien l'Etat s'était battu pour le plan Renault-Vilvoorde afin d'obtenir des conditions favorables pour le personnel, on n'a pas été capable d'offrir la même chose au personnel de la Sabena. Dieu sait s'ils le méritaient et Dieu seul sait si l'Etat a une responsabilité dans ce qui se passe.

En outre, on n'a pas été capable de mettre sur pied une concertation minimale. On a prévu un plan qui est à prendre ou à laisser. On n'a pas rassemblé tous les interlocuteurs autour de la table, notamment les pilotes qui avaient pourtant suffisamment tiré la sonnette d'alarme.

Nous avons dit qu'il existait des manques dans ce plan social; il s'avère qu'il y en a en fait beaucoup.

J'aimerais que vous répondiez dès lors à différentes questions qui se posent car elles touchent des gens qui ne savent pas s'ils recevront leur salaire avant Noël. Certains n'ont toujours pas reçu leur C4 et ils ne savent pas comment se passeront les prochains mois pour eux.

1. En ce qui concerne les pilotes, qu'est-ce que le gouvernement

houden en ik zou u aanraden wat bescheidener te zijn.

Wat zich in het verleden heeft afgespeeld, zal binnenkort door een onderzoekscommissie worden onderzocht.

Wat mij interesseert is de toekomst. Om en bij de 12.000 voormalige Sabena-werknemers verkeren nog altijd in het ongewisse over hun situatie. De aanpak van het sociaal plan is rampzalig, terwijl de Staat terzake een grote verantwoordelijkheid heeft. Welke maatregelen zal de regering nemen ten aanzien van de piloten en hun vergunningen?

compte mettre en œuvre pour qu'ils soient traités de manière spécifique? Je pense notamment à leurs licences qui leur sont indispensables. On sait aussi qu'ils ont besoin de pouvoir utiliser des simulateurs de vol, etc. Jusqu'à présent, les déclarations vont dans tous les sens. Mme Durant se penche également sur le problème. Que proposez-vous concrètement pour les pilotes?

01.08 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Les décisions ont déjà été prises en la matière.

01.09 **Joëlle Milquet** (PSC): Mais tout cela n'est pas très clair. Hier encore, les pilotes n'avaient pas l'air de savoir ce qu'il en est.

2. En ce qui concerne le personnel travaillant à temps partiel ou à horaire décalé, on aimerait savoir si vous avez pris toutes les mesures pour que leur situation soit réglée. Certains disent que oui, d'autres que non. Nous restons donc dans l'incertitude.

3. J'aimerais savoir ce que vous comptez mettre en œuvre au sujet des primes à accorder aux personnes qui, à la demande notamment de la SABENA, sont passées à temps partiel, soit à 60% ou à 70%.

4. En ce qui concerne les préavis, on sait que jusqu'à présent, 3.500 préavis ont été envoyés. Plusieurs personnes ne l'ont toujours pas reçu et ne peuvent donc pas avoir accès aux allocations de chômage. On dit que certains ne pourront le recevoir avant la fin décembre. Quelles mesures le gouvernement compte-t-il mettre en œuvre pour accélérer la procédure en ce domaine?

5. J'en arrive aux pensions. Toute une série de personnes verront leur prime diminuée sans qu'une négociation ait eu lieu entre les divers interlocuteurs.

Quantité de problèmes de ce type-là apparaissent au fur et à mesure.

Quelle est l'intention du gouvernement par rapport au coût des cellules de reconversion? Un engagement avait été pris mais le ministre de la Région wallonne semble dire que le ministre Daems ne le respecterait pas. Qu'en est-il? Quel sera le montant apporté par l'Etat?

Nous attendons vos réponses et nous verrons alors s'il faut réviser ou non le plan social car tous ces problèmes doivent être résolus par votre gouvernement.

En ce qui concerne la "nouvelle" DAT, vous disiez le 7 novembre 2001 qu'une nouvelle compagnie privée était créée avec un capital de départ frais de 200 millions d'euros, avec un mémorandum signé par un total de 15 entreprises alors que 12 entreprises s'étaient déjà engagées, qu'un business plan qui était bien celui de M. Müller existait et que les vols reprendraient le lendemain, ce qui ne fut pas le cas.

Par rapport à cette déclaration qui me semble empreinte d'un optimisme, certes, volontariste mais quelque peu exagéré, pourriez-vous nous dire combien d'entreprises et lesquelles avaient, à l'époque, signé ce mémorandum et surtout ce qu'il contenait. Différentes phases peuvent être imaginées. En quoi consistait leur

01.08 **Eerste minister Guy Verhofstadt**: Alles werd beslist!

01.09 **Joëlle Milquet** (PSC): Werden alle nodige maatregelen getroffen om voor de deeltijdwerkers een regeling uit te werken? Hoe zal het premiebeleid eruit zien? Hoe zit het met de verzending van de opzeggingen? Om en bij de 3.500 C4 zouden zijn verstuurd. De personeelsleden die nog geen C4 hebben ontvangen zullen vóór december geen recht op werkloosheidsuitkeringen hebben. Wat zal u in dat verband ondernemen?

Wat de brugpensioenen betreft, zullen personeelsleden uit diverse categorieën minder ontvangen dan waarop zij hadden gerekend. Wat is de kostprijs van de omscholingscellen? Er werden bepaalde verbintenissen aangegaan, maar de Waalse regering is van oordeel dat minister Daems die niet nakomt.

Aan de hand van uw antwoorden zal men kunnen uitmaken of het sociaal plan al dan niet moet worden herzien.

Wat de "nieuwe" DAT betreft, hoeveel ondernemingen hebben het "memorandum of understanding" ondertekend en hoe heten die firma's?

Acht miljard is niet genoeg: de investeerders vragen 3 miljard méér. Zal de regering dat geld ophoesten?

Zal het overbruggingskrediet in aandelen worden omgezet?

Hoe zit het met het akkoord van de investeerders? Hoe zit het met het business plan? Bestaat er een

engagement? Pourriez-vous nous donner des précisions à ce sujet, la plupart des informations transmises au parlement à ce moment-là s'étant révélées fausses. planning terzake?

Autre point. Dès le début, nous avons estimé que les 8 milliards étaient sans doute insuffisants, surtout lorsque l'on connaît l'importance de certains coûts de leasing et autres. Vous nous aviez répondu qu'avec 8 milliards tout irait bien et qu'il n'y aurait aucun problème. Or, je constate aujourd'hui que les investisseurs demandent à l'Etat fédéral qui, jusqu'à présent, n'avait rien mis sur la table, d'engager un montant de 3 milliards de francs en plus du crédit-pont. Le gouvernement envisage-t-il de mettre cet argent sur la table? A-t-il reçu une demande en ce sens ou les informations qui circulent à ce sujet sont-elles peu crédibles? Comme le prétend la presse, avez-vous reçu une demande visant à faire se transformer le crédit-pont de 5 milliards en actions? Quelle est la situation au niveau des contacts avec la Commission européenne? Bref, nous aimerions voir un peu plus clair sur les intentions du gouvernement en matière de financement.

J'aimerais également connaître l'état des lieux actuel des accords des investisseurs. On sait qu'il existe un nouveau "memorandum of understanding" qui a été envoyé le 26 novembre, qu'apparemment il n'a pas été jugé suffisant et que l'on a demandé de revoir la copie. Ce business plan est-il prêt? Combien de personnes sont-elles impliquées? Où en est le futur de cette DAT?

Des questions se posent aussi en ce qui concerne les vols qui ont un taux d'occupation assez faible pour le moment. Par ailleurs, si l'on ne veut absolument pas perdre nos lignes, notamment sur l'Afrique et sur l'Amérique, que la DAT pourrait encore desservir, il est urgent de prendre des décisions. Existe-t-il une planification à cet égard? Pouvez-vous donner des indications à ce sujet?

Aujourd'hui, des décisions ont apparemment été reportées par rapport à la SIC, mais si d'aventure, elle était menacée de faillite et que celle-ci était prononcée, nous aimerions savoir quelles seraient les conséquences pour la DAT de manière générale et les attitudes du gouvernement de manière particulière.

Voilà les questions que nous voulons vous poser. En ce qui concerne celles ayant trait aux responsabilités manifestes du gouvernement, nous préférons travailler au sein de la commission d'enquête.

Par ailleurs, eu égard au capital et au plan social, il existe des réponses précises que, jusqu'à présent, le parlement n'a pas reçues.

01.10 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, daarnet, in de discussie met de heer Annemans, werd het woord traditie aangehaald hoewel het ging om een eenmalige gebeurtenis. Kan dat dan als een traditie worden bestempeld? Men mag toch niet overdrijven.

01.11 **De voorzitter**: Mijnheer de eerste minister, de reden waarom de interpellaties in deze commissie worden ontwikkeld is precies omwille van het spreekgestoelte dat ter beschikking staat.

01.12 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, ik **01.12** **Guy Verhofstadt**, premier

meen concreet te kunnen antwoorden op alle gestelde vragen, maar voordien wens ik het volgende duidelijk te maken, meer bepaald ten aanzien van mevrouw Milquet.

Monsieur le président, je voudrais dire à Mme Milquet que bon nombre de ses questions ont déjà été posées en séance plénière à M. Daems et en commission des Affaires sociales à Mme Onkelinx.

Je voudrais que chacun comprenne que je ne suis pas venu ici pour répondre à des questions de détail, même si je reconnais qu'ils sont importants. Mais Mme Onkelinx et M. Daems vous ont déjà apporté des réponses même si ces dernières concernent parfois des mesures qui sont actuellement en cours de réalisation.

Vous devez savoir que le travail se poursuit. Le "kern" et le Conseil des ministres ont d'ailleurs pris un certain nombre d'initiatives en vue de permettre l'exécution des différents volets de l'accord social.

Madame, vous dites que l'accord social qui a été trouvé est scandaleux. Or cet accord a été conclu après trois jours de négociations avec les syndicats.

Si vous le désirez, je peux procéder à une analyse des faits comme cela a déjà été le cas, il y a quelques années, pour d'autres dossiers.

Pendant des semaines, des mois, il a été impossible d'arriver à un accord social alors que la situation était identique avec son même lot de difficultés et de grèves. Pourtant, comme je l'ai déjà dit à M. Bonte, l'Etat est arrivé dans un laps de temps très court à trouver un accord social qui a reçu l'aval des syndicats et dont les différents éléments sont actuellement en cours d'implémentation.

Monsieur le président, j'ai demandé que l'on fasse une copie des décisions prises par le Conseil des ministres en ce qui concerne l'implémentation de cet accord, notamment en ce qui concerne le fonds de fermeture (l'alimentation, le financement) et le problème des activités des pilotes. En effet, comme l'a dit Mme Milquet, des mesures doivent être prises afin de permettre à ces pilotes de garder leur licence. A cette fin, il faut trouver un moyen pour qu'ils puissent pratiquer leur métier. Des solutions ont été trouvées. Tout cela a été mis en place. Un communiqué à ce sujet a été diffusé aujourd'hui. Il ne s'agit ni plus ni moins qu'un résumé des différentes mesures qui ont été prises cette semaine.

A cette occasion, je précise que chaque semaine, après le Conseil des ministres, je fais publier un communiqué reprenant les différentes mesures du volet social ou du volet financier de l'accord social qui ont été exécutées durant les derniers jours.

Monsieur le président, comme je l'ai déjà dit, j'ai demandé que copie soit faite de ce communiqué de deux pages qui reprend les quatre points qui ont été exécutés durant la semaine qui vient de s'écouler et qui apporte une réponse détaillée aux différentes questions qui ont été posées par Mme Milquet. C'est la raison pour laquelle j'ai réagi quand elle a déclaré que rien n'avait encore été fait en ce qui concerne la problématique des pilotes. Ce que Mme Milquet dit n'est pas exact puisque différentes mesures ont été prises en la matière. Ce vendredi encore, j'ai d'ailleurs répété, lors du Conseil des

ministre: Je suis en mesure de répondre très concrètement à toutes les questions.

Mevrouw Milquet, u heeft die vragen al in de commissie aan mevrouw Onkelinx en aan de heer Daems gesteld, die u hebben geantwoord.

De regering heeft allerhande initiatieven genomen.

De onderhandelingen met de vakbonden hebben drie dagen geduurd; het feit dat de Staat en de vakbonden in drie dagen een sociaal akkoord hebben bereikt is op zich al opmerkelijk. Ook vandaag nog heeft de Ministerraad oplossingen voor het Fonds voor de sluiting van ondernemingen, voor de financiering en voor de activiteit van de piloten uitgewerkt, en wekelijks wordt een mededeling over de uitvoering van het sociaal plan gepubliceerd.

Ik heb tevens gevraagd u een kopie van het communiqué dat na de Ministerraad werd verspreid te bezorgen. Die twee pagina's bevatten de vier uitgevoerde punten. Men vindt er de antwoorden op de belangrijkste vragen van mevrouw Milquet. Tijdens de persconferentie heb ik de maatregelen toegelicht die meer bepaald voor de piloten zijn genomen.

De besprekingen over het sociaal akkoord hebben drie dagen geduurd. Het akkoord wordt nu week na week uitgevoerd. Volgende week worden andere maatregelen genomen om het sociaal akkoord uit te voeren en dat zal ook in de daaropvolgende weken zo zijn.

ministres et de la conférence de presse, les différentes mesures qui ont été prises.

M. Daems et Mme Onkelinx avaient déjà annoncé ces mesures en commission. Il n'est donc pas exact de critiquer l'action du gouvernement dans le cadre de l'accord social. Cet accord social a été négocié en trois jours et nous sommes en train de l'exécuter en appliquant progressivement les décisions prises. Il est évident que nombre de ces mesures ne peuvent pas être exécutées en 24 ou 48 heures. Je vais vous transmettre le texte du communiqué que j'ai rédigé après le Conseil des ministres et qui reprend les quatre mesures qui ont été concrétisées. La semaine prochaine, nous ferons à nouveau un état de la situation et d'autres mesures seront prises pour exécuter le volet social de l'accord.

Dat is het antwoord dat ik aan mevrouw Milquet wil geven. Als de tekst beschikbaar is, kan hij gekopieerd worden zodat al de leden van de commissie die elementen kunnen inkijken.

Ik zal antwoorden op de drie punten die in de interpellaties werden ontwikkeld. Ten eerste, was het de goede oplossing die we inzake Sabena genomen hebben? Ik heb reeds tweemaal de gelegenheid gehad terzake met u te debatteren. Ik wil het graag een derde keer doen. Deze vraag is immers de essentie van het betoog van de heer Van Hoorebeke.

Ten tweede, beschikte de regering bij haar aankondiging op 7 november over voldoende elementen omtrent de nieuwe maatschappij? U zult van mij willen aannemen dat de toekomst van de nieuwe maatschappij in de eerste plaats een zaak van de aandeelhouders is. Ik ben geen aandeelhouder, noch wenst de Staat van de nieuwe maatschappij opnieuw aandeelhouder te worden. Mijn informatie is de informatie die de vertegenwoordigers van de aandeelhouders mij geven. Men heeft de vraag gesteld of er op 7 november wel een akkoord was om een nieuwe maatschappij op te richten. Dit akkoord wordt nu uitgevoerd en geïmplementeerd. Een van de stappen is reeds gezet. De heropstart van de DAT-activiteit is een feit. Mevrouw Milquet vindt het een schande dat dit niet dezelfde dag gebeurde. Het is zeer belangrijk dat DAT opnieuw is kunnen starten. Dat is gebeurd zoals ik u had aangekondigd. Ik zal de aandeelhouders vragen of ik een kopie van the memory of understanding aan u mag laten ronddelen. Als de aandeelhouders akkoord gaan, laat ik u de kopie bezorgen. Dat zal me echter niet verhinderen er nu reeds een aantal elementen uit voor te lezen om uw twijfel weg te nemen.

Ten derde, het hotelakkoord is nooit effectief geïmplementeerd geworden. Eind september-begin oktober, het ogenblik dat zij hun deel van de verbintenis moesten nakomen, hebben de Zwitsers dit nagelaten te doen. Bepaalde leden proberen aan te tonen dat een aantal elementen in het akkoord staan. De positieve punten vergeten ze te vermelden. Het positieve punt is dat de Zwitserse partijen belangrijke bedragen moesten neertellen. Kern van de zaak is dat de Zwitsers, ondanks hun medeaandeelhouderschap in Sabena, meer zelfs het privé-aandeelhouderschap, niet langer van plan waren geld te stoppen in Sabena. U kent de Europese regels. De staatssteun aan de luchtvaartsector moet worden afgebouwd en er moet meer privé-geld gevonden worden. Op dit ogenblik is het niet evident privé-geld te

Je vais faire distribuer un texte à ce sujet aux membres de la commission.

On pourrait grouper les questions en trois grandes catégories. Des questions visaient à savoir si nous avions choisi la bonne voie et d'autres concernaient la DAT. Dans le courant du mois de décembre, de nouvelles initiatives indispensables seront prises pour permettre à la nouvelle compagnie aérienne de fonctionner.

DAT+ a démarré ses activités immédiatement après la faillite de la Sabena. Je ne dispose à ce sujet que des informations que les actionnaires de la nouvelle compagnie me communiquent. L'Etat belge n'est pas actionnaire et ne souhaite pas le devenir. Je demanderai aux actionnaires s'ils m'autorisent à distribuer le *memorandum of understanding*.

La troisième série de questions porte sur l'accord de l'Astoria. Cet accord n'a jamais été exécuté, étant donné que les Suisses n'ont pas respecté leurs obligations. L'accord de l'Astoria prévoyait le versement de capitaux importants par les Suisses, en tant qu'actionnaires privés de la Sabena. Il s'agit évidemment là d'un point capital, sur lequel les interpellateurs restent muets à dessein.

Est-ce la bonne solution? Nous avons pris tous les scénarios en

vinden voor de luchtvaartsector, zeker niet sinds de gebeurtenissen van 11 september.

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal op elk van deze 3 punten dieper ingaan. Ten eerste, was dit de goede oplossing? Op 7 november heb ik reeds beklemtoond dat de regering alle mogelijke scenario's heeft onderzocht. Eind 2000, op het ogenblik dat Sabena opnieuw in moeilijkheden kwam en de heer Müller CEO werd, hebben we geprobeerd de Zwitsers mee te betrekken in de financiering. We hebben geprobeerd de maatschappij te herkapitaliseren, een nieuwe start te geven met een nieuw businessplan door de heer Müller uitgewerkt en minstens twee saneringsoperaties door te voeren. Als overheid hebben we geprobeerd in beperkte mate – omwille van de Europese regels – geld te stoppen in de maatschappij. We hebben voornamelijk geprobeerd de Zwitserse privé-aandeelhouder te overtuigen bedragen in de kapitaalsverhoging te storten.

Dat was wat wij wilden doen en daarmee zijn we een negental maanden bezig geweest. Op een bepaald ogenblik, kort voordat we onze rechtsgedingen hebben aangespannen, kregen we de indruk dat de Zwitsers niet stonden te trappelen om als aandeelhouder Sabena te redden dankzij een kapitaalsverhoging en een rationalisering. Dat was het moment waarop we onze rechtsgedingen hebben opgestart. Begin oktober merkten we immers dat Swissair het contract dat de maatschappij met ons op 2 augustus had gesloten, had verbroken. Immers, zij had geen kapitaalsverhoging ingebracht, noch had ze 9 airbussen – 8 Airbussen 319 en 1 Airbus 320 – met een aanzienlijke waarde overgenomen. Het ging daarbij inderdaad om een eerste schijf van kapitaalsverhoging, maar het was wel de belangrijkste, met name meer dan de helft van het in te brengen bedrag of 220 miljoen euro tegenover de drie andere schijven die samen goed waren voor 210 miljoen euro. Van dat ogenblik af hebben we alle mogelijkheden onderzocht. Eerst was er het gerechtelijk akkoord, tijdens hetwelk wij gepoogd hebben een nieuwe investeerder te vinden die Sabena of een activiteit van Sabena zou hebben kunnen voortzetten. Na 11 september dienden er zich evenwel geen kandidaten aan.

Natuurlijk vind ik het een drama dat de vliegtuigmaatschappij failliet is gegaan. Maar van twee zaken een. Ofwel zetten we onze politiek van oudsher voort, die sommige lidstaten van de Europese Unie overigens nog steeds voeren. Daar zal de komende jaren zeker nog een hartig woordje in de Europese Unie over worden gezegd. Dan zouden we eens te meer tegen de regels van de Europese Unie en van de Europese Commissie, kortom tegen alle regels in, een constructie op poten moeten hebben gezet met overheidsgeld, dus met het geld van de belastingbetaler, om de luchtvaartmaatschappij nog enkele weken in de lucht te houden. En het zou inderdaad maar voor enkele weken meer geweest zijn, omdat de privé-aandeelhouder niet meer wou meespelen.

Ofwel kozen we voor een veel moeilijker spoor, wat ik evenmin aangenaam vond. Ik heb mij ook herhaaldelijk ongerust afgevraagd wat met de 12.700 werknemers bij een faillissement. Ik kan u verzekeren: we hebben niet lichtzinnig voor het huidige scenario gekozen. Daarbij werd het bedrijf wel failliet verklaard, maar zouden we proberen privé-aandeelhouders te vinden die bereid waren vanuit Brussel een luchtvaartactiviteit op te zetten. Als lanceerplatform zou dan DAT kunnen worden gebruikt, omdat die dochter van Sabena de

considération. A la fin de 2000, nous nous sommes efforcés d'associer les Suisses au financement. L'Etat belge était prêt à investir, mais ce sont surtout les Suisses qui devaient apporter des moyens. Après sept ou huit mois, nous nous sommes aperçus que les Suisses n'étaient pas disposés à réaliser un accroissement de capital. C'est la raison pour laquelle nous avons intenté une action en justice contre eux.

Début octobre, les Suisses ont enfreint l'accord du 2 août: il avait été prévu contractuellement qu'ils devaient procéder à un accroissement de capital et reprendre neuf avions, mais nous n'avons jamais vu la couleur de ce nouveau capital.

Dans le cadre du concordat, nous avons cherché en vain des investisseurs privés, mais entre-temps les événements du 11 septembre avaient eu lieu et nous n'en avons pas trouvé!

Nous avons le choix: soit continuer à injecter des deniers publics dans la Sabena au mépris des règles européennes pour permettre temporairement à la compagnie de poursuivre ses activités, soit chercher des investisseurs privés pour lancer une nouvelle compagnie aérienne, la DAT pouvant servir de plateforme de lancement. Nous avons fait le second choix.

Quand je repense aux péripéties qu'a vécues la Sabena au cours de la dernière décennie et aux nombreux retournements de situation auxquels nous avons assisté, je me dis que nous avons été confrontés au choix suivant: soit continuer sous la forme d'une entreprise publique pure, comme un certain nombre de compagnies européennes tentent encore de le faire, soit laisser la Sabena faire faillite et confier les activités aéronautiques à une société privée.

regionale vluchten binnen de Europese Unie verzekert.

Terugkijkend op de afgelopen 20 jaar – dat zullen wij zeker in de onderzoekscommissie doen – moet ik vaststellen dat er voortdurend is gezocht naar een nieuwe partner voor Sabena – de ene keer een Engelse, de andere keer een Franse, dan weer een Nederlandse en ten slotte een Zwitserse – met vallen en opstaan, met contracten die alsnog afsprongen en met telkens nieuwe kapitaalsinjecties voor tientallen miljarden van onder andere belastinggeld. Ook wij hebben zo'n beleid gevoerd, ik herinner u aan de herkapitalisatie van 4 miljard van februari van 2001. Ik wijs dus geen enkele politieke partij daarvoor met de vinger.

Nogmaals, ofwel gingen we voort op die weg, voorlopig zonder privé-aandeelhouder, en stopten we nog maar eens, zoals dat al 20 jaar lang is gebeurd, overheidsgeld in Sabena. Dat zou trouwens worden verboden door de Europese Commissie, want een privé-aandeelhouder ontbrak.

Die private aandeelhouder had een gerechtelijk concordaat aangevraagd en het akkoord van 2 augustus 2001 verbroken. Dat was één mogelijkheid. Ik ken luchtvaartmaatschappijen in Europa die dat nog altijd pogen te doen.

Er was ook een andere mogelijkheid, namelijk de moeilijke, dramatische beslissing om Sabena failliet te laten gaan en een nieuwe, private luchtvaartmaatschappij te starten zonder geld van de overheid, uitgezonderd het kapitaal van de drie gewestelijke investeringspartijen. Het is mijns inziens mogelijk om een gezonde en rendabele luchtvaartmaatschappij in Brussel te hebben mits een betere kostenstructuur en een betere kapitaalsfinanciering, zoals in het verleden werd aangetoond. Er is immers voldoende activiteit en er zijn voldoende passagiers. Dat is de weddenschap die wij zijn aangegaan, de weg die wij hebben gekozen.

Op 7 november 2001 heb ik ook gezegd dat alle mogelijke scenario's werden onderzocht. Elke mogelijkheid werd overwogen om toch een andere oplossing te kunnen vinden. Dit was volgens ons de enige, levensvatbare uitweg. Wij kunnen dit echter pas beoordelen over een aantal maanden of beter over een aantal jaren. Mijns inziens kan met het lanceringsplatform DAT en met de private sector iets worden opgebouwd. De volgende weken zullen de aandeelhouders, de curator en de maatschappijen waarmee DAT samenwerkt belangrijke stappen zetten die de verdere opbouw van de nieuwe maatschappij zullen invullen. Dat is de juiste beslissing. De nieuwe maatschappij begint klein met een lage bezettingsgraad, dat is normaal, maar die zal elke week groeien. Met de hulp van de private aandeelhouders moet dit lukken.

Mijnheer de voorzitter, op 7 november 2001 had ik het hier over garanties voor een nieuwe maatschappij. Het klopt inderdaad dat ik garanties had en die zijn er nog altijd. Er was een memorandum of understanding met 7 artikels die door de verschillende partijen was ondertekend. De heren Davignon en Lippens vertegenwoordigen hierin de private bedrijven. Eenmaal de maatschappij statutair is geregeld, zullen we zien hoeveel bedrijven hierbij zijn betrokken. U zegt dat ik overdrijf als ik het over 12 bedrijven heb. Ik denk dat het er meer zullen zijn. Dat is echter een zaak van de heren Davignon en

Nous avons opté pour cette seconde possibilité, même si, du point de vue social, elle ne pouvait évidemment nous donner satisfaction. Les prochaines années nous apprendront si nous nous sommes engagés dans la bonne voie. Au cours des semaines à venir, nous devons, en tout cas, nous attendre à une série d'initiatives des investisseurs privés de la nouvelle compagnie aérienne.

Qu'en est-il des garanties concernant le nouveau projet? Eh bien, il existe un *memorandum of understanding* comportant sept articles et signé par MM. Davignon et Lippens, au nom des sociétés privées qui participent au projet. En outre, quatre établissements bancaires et trois sociétés régionales d'investissement ont également apposé leur signature sur ce document. Celui-ci stipule que la DAT peut constituer la base d'une compagnie rentable capitalisée pour un montant de 200 millions d'euros et qui se concentrerait sur les vols à destination de l'Europe et de l'Afrique. Dans cette optique, on cherche à établir un partenariat avec la compagnie *Virgin*. Les montants figurent également dans l'accord: les sociétés privées participeront à hauteur de 155 millions d'euros et les sociétés régionales d'investissement apporteront les 45 millions restants. La participation d'entreprises privées au financement du projet est un élément positif. Les informations dont je dispose m'inspirent suffisamment confiance.

Le 3 octobre, le gouvernement a transmis à la commission compétente l'accord conclu, le 2 août, avec M. Corti, représentant le SAirgroup, tout comme le communiqué commun publié, la veille, par le SAirgroup et le gouvernement belge. Les dispositions de l'accord ont ensuite

Lippens, die welwillend hulp hebben aangeboden en elke dag met dit dossier bezig zijn. Bovendien is dit memorandum door vier private financiële instellingen en drie gewestelijke investeringsmaatschappijen ondertekend. In totaal zijn er dus de twee personen die de private bedrijven vertegenwoordigen, de vier banken en de drie gewestelijke investeringsmaatschappijen.

Wat staat nu in het memorandum of understanding? DAT, Delta Air Transport, zal als platform dienen voor een rendabele, in Brussel gevestigde luchtvaartmaatschappij die voornamelijk binnen Europa en naar Afrika lijnen zal inleggen.

Zij start daarvoor met een kapitaal van 200 miljoen euro. In dit memorandum staat ook dat het de bedoeling is een partnership tot stand te brengen met Virgin. Voorts wordt erin vermeld dat dit zou kunnen worden gebruikt om met de nieuwe maatschappij midden volgend jaar naar de beurs te gaan. Er staat ook in welke bedragen er worden ingebracht, namelijk het bedrag dat wordt ingebracht door het coördinatiecentrum van de vroegere maatschappij, de 155 miljoen die worden ingebracht door de privé-sector en het bedrag dat door de drie gewestelijke investeringsmaatschappijen wordt ingebracht, namelijk 45 miljoen.

Een aantal andere punten heeft betrekking op DAT. Het is uiteraard de bedoeling dat de privé-aandeelhouders in het consortium DAT overnemen van de curator en het als lanceringplatform gebruiken voor het verder uitbouwen van de nieuwe maatschappij. Dat moet nu al gebeuren omdat DAT al vluchten verzorgt. Momenteel gaat het om in de zeventig vluchten naar voorlopig 32 bestemmingen in de Europese Unie.

Mijnheer de voorzitter, ik zal de aandeelhouders een kopie van het memorandum vragen. Ik was aanwezig bij de ondertekening van het memorandum. Ik moest immers zeker zijn dat het daadwerkelijk werd ondertekend. Als ik het mee zou hebben ondertekend, zouden we in de fouten van het verleden zijn vervallen. We zouden de overheid dan opnieuw aandeelhouder laten worden en kapitaal laten storten in een maatschappij. Als we de situatie van de afgelopen twintig jaar even rustig analyseren, moeten we tot de vaststelling komen dat we deze nieuwe maatschappij beter laten opbouwen door de privé-sector en niet opnieuw door de Staat, met een herkapitalisatie, zoals we dat in het verleden verschillende malen hebben meegemaakt. Zo werd in het verleden voor tientallen miljarden aan belastinggeld ingebracht. Dat zal nu niet opnieuw gebeuren. DAT is nu op heel beperkte schaal herbegonnen, met een zeventigtal vluchten naar een dertigtal bestemmingen. De privé-aandeelhouders voeren vandaag onderhandelingen met Virgin. De informatie die ik van de privé-aandeelhouders heb gekregen overtuigt mij ervan dat we op weg zijn naar een nieuwe privé-maatschappij die volgens het memorandum of understanding dat men getekend heeft ook buiten de Europese Unie vluchten zal uitvoeren.

Dit brengt mij bij het derde punt. Ik heb hier al deels op geantwoord in het kader van de mondelinge vraag die mij werd gesteld door de heer Annemans en in mijn uiteenzetting van 7 november. Wij hebben vanaf 3 oktober het contract van 2 augustus overgezonden aan de betrokken commissie. Wij hebben aan de commissie ook de grote lijnen bekendgemaakt van de overeenkomst die met de heer Corti

été transposées dans un contrat reposant sur des bases juridiques solides. Ce document a également été transmis à la commission compétente.

L'accord n'a évidemment jamais été mis en oeuvre car le SAirgoup n'a jamais respecté sa part d'engagements: il n'a jamais investi le montant prévu dans la Sabena.

was gesloten, evenals die van het communiqué dat de dag erna tegelijkertijd verspreid werd door de SAir groep en door ons. Dat laatste punt is heel belangrijk. Het communiqué bevat namelijk exact de termen die de dag voordien waren afgesproken. Dit werd verder uitgewerkt in een juridisch contract door de advocaten van SAir en de advocaten die de Staat en Sabena en bijgevolg ook verschillende Belgische aandeelhouders vertegenwoordigden. Ook dat contract werd reeds begin oktober neergelegd. De vijf afspraken die met de heer Corti werden gemaakt werden in dat document opgenomen. Dat heeft zich vertaald in een gezamenlijk communiqué dat de dag nadien werd verspreid, en ook dat document is neergelegd. De advocaten hebben die vijf termen dan omgezet in een contractuele verbintenis op 2 augustus. Die contractuele verbintenis werd uiteindelijk nooit uitgevoerd om de heel eenvoudige reden dat de Zwitsers hun deel van het akkoord niet hebben gerespecteerd.

Toen die processen zijn ingezet – op 3, 6 en 9 juli – wreef men mij en vooral minister Daems in het Parlement aan dat wij de Zwitsers probeerden over de brug te krijgen voor een herkapitalisatie door een aantal processen te aan te spannen. Toen vond men dat allemaal maar niets, maar het was de juiste strategie.

01.13 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de eerste minister, ik heb dat niet gezegd.

01.14 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer Leterme, u niet, maar bepaalde leden wel. De advocaten onder de leden zullen zeggen dat dit de enige juiste strategie was. Door eerst met processen te dreigen en daarna rechtsvorderingen in te stellen, moesten wij proberen de Zwitsers tot een herkapitalisatie aan te zetten. Sommigen zeggen nu dat wij die processen hebben ingetrokken. Die rechtsvorderingen zijn nooit ingetrokken omdat ze pas zouden worden ingetrokken indien het geld op een onvoorwaardelijke wijze werd gestort door de Zwitsers. Mijnheer de voorzitter, we zullen het hierover hebben tijdens de onderzoekscommissie. Het zal mij een genoegen zijn om juridisch in de clinch te gaan met de heren Annemans en Leterme. Het gaat hier om een sluitende, door onze advocaten – die niet van de minste zijn – , garantie die bepaalt dat de rechtsvorderingen slechts zouden worden ingetrokken als het geld is gestort. Onze rechtsvorderingen zijn, in tegenstelling tot wat u hebt laten blijken, nooit stopgezet. Wij hebben die rechtsvorderingen gewoon laten doorlopen en we hebben ze nu zelfs uitgebreid. Waar u naar verwijst, is geen hernieuwing van onze rechtsvorderingen. De rechtsvorderingen hebben altijd gelopen en de afspraak was dat we de rechtsvorderingen pas zouden intrekken op het ogenblik dat het geld op tafel lag. Ze moesten dit geld op tafel leggen tegen de algemene vergadering van Sabena van begin oktober. Aangezien de Zwitsers het geld niet op tafel hebben gelegd, bleven de rechtsvorderingen lopen en werden ze later uitgebreid. Minister Daems heeft reeds uitgelegd welke uitbreidingen aan de rechtsvorderingen werden toegevoegd.

Wij hebben in dat contract sluitende waarborgen ingebouwd. Het bewijs daarvan is het feit dat de rechtsvorderingen nooit zijn ingetrokken. We zouden wel half gek moeten zijn om een contract te sluiten, rechtsvorderingen in te trekken om dan te moeten vaststellen dat het geld niet op tafel komt. Een uitspraak van de rechtbanken laat sowieso al lang genoeg op zich wachten. Een dergelijke naïviteit mag

01.14 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Je souligne que les actions en justice n'ont jamais été suspendues car il avait été dit au SAirgroup qu'elles se poursuivraient tant que l'ensemble du contrat n'aurait pas été respecté et, plus particulièrement, tant que la Sabena n'aurait pas bénéficié des investissements convenus.

Il s'agit de la garantie contraignante figurant au point 6.7 du contrat. Nous n'avons donc jamais dû recommencer les poursuites judiciaires. Au contraire, elles se sont étendues dans l'intervalle.

Quels sont exactement les termes de l'accord avec les Suisses? Une recapitalisation de 400 millions d'euros et la reprise de neuf avions, conformément à la demande de M. Müller. Je n'ai pas promis aux Suisses que je renoncerais aux poursuites judiciaires, comme l'ont suggéré certains membres du Parlement. Cela n'a pas de sens car il s'agit d'actions civiles.

u ons niet aanmeten.

Het is belangrijk dat ik dit nog even herhaal. In punt 6.7 zijn sluitende waarborgen afgedwongen. De rechtsvorderingen werden nooit ingetrokken. Zij lopen voort en zijn nu zelfs uitgebreid.

Wat was de inhoud van het akkoord? Er zou een herkapitalisatie komen op basis van wat de CEO, de heer Müller, vond dat hij nodig had om de maatschappij opnieuw te laten demarrereren. Volgens hem was er voor die herkapitalisatie op zijn minst een bedrag van 400 miljoen euro nodig. U moet toch beseffen dat de privé-aandeelhouders een minderheidsaandeel van 49,5% hadden in die maatschappij. In de onderhandelingen hebben we wel bedongen dat ze 60% van de herkapitalisatie moesten betalen. Bovendien moesten zij in totaal 9 vliegtuigen overnemen. Samengevat moesten de Zwitsers dus een bedrag van 10 miljard Belgische frank betalen voor de herkapitalisatie en 9 vliegtuigen overnemen. In de onderzoekscommissie zal duidelijk worden hoeveel geld dit allemaal vertegenwoordigd. Dit was trouwens de wens van de CEO, de heer Müller, die daarmee de maatschappij opnieuw zou kunnen opstarten. Dat is de inhoud van het contract. U kunt dit terugvinden onder de punten 6.1, 6.2 en 6.3.

Waar gaat al die commotie over? Ik heb de mondelinge vraag, die de heer Annemans mij in de plenaire vergadering heeft gesteld, wel begrepen. Hij heeft trouwens niet onder stoelen of banken gestoken wat hij suggereerde. Hij suggereerde namelijk dat ik in het akkoord van 2 augustus, dat reeds begin oktober in het Parlement ter beschikking lag, de Zwitsers zou hebben beloofd dat er geen strafrechtelijke vervolgingen zouden worden ingesteld, met andere woorden, dat de Belgische autoriteiten de ogen zouden sluiten voor dergelijke misdrijven. De heer Annemans zei dat hij dat contract wel eens zou willen lezen. Ondertussen lag het contract al meer dan een maand ter inzage in het Parlement. Een aantal fractieleden hebben blijkbaar onder hun voeten gekregen omdat ze dat niet wisten. De heer Annemans suggereerde dat wij hadden beloofd dat eventuele strafbare feiten niet zouden worden vervolgd en dat eventuele inbreuken op rechtsvoorschriften van openbare orde van tafel zouden worden geveegd. Het is dom van zoiets te denken. De overheid heeft een zuiver civielrechtelijke dading aangegaan. Wij zouden de rechtsvorderingen intrekken, op één voorwaarde, namelijk dat er 258 miljoen euro zou worden betaald en dat er 9 vliegtuigen van het type A-319/320 zouden worden overgenomen. (...)

Mijnheer Annemans, iedereen kan na het lezen van de punten 6.1, 6.2, 6.3 tot en met 6.7 van het contract van 2 augustus vaststellen dat daar niets van aan is. Wij zouden trouwens zoiets niet kunnen afspreken, want het zou strijdig zijn met de openbare orde en met de rechtsbeginselen van ons land. Nogmaals, in punt 6.7 is een duidelijke waarborg opgenomen die luidt dat indien de Zwitsers op de datum van de algemene vergadering, die in oktober zou plaatsgrijpen, het bedrag van de kapitaalsverhoging niet zouden hebben gestort, alle claims zouden blijven bestaan en nieuwe claims zouden kunnen worden ingediend, wat ondertussen ook is gebeurd. Ik blijf erbij, de overeenkomst die wij in juli hadden afgesloten was een sterke overeenkomst die sterke waarborgen bevatte. Daarin was voorzien in punt 6.7 van het contract. Wij hadden helemaal niets toegegeven, want onze rechtsvorderingen liepen door. Ik had liever gehad dat de

Les demandes seraient maintenues si le montant convenu n'était pas versé en octobre. C'est ce que confirmeront les avocats des pouvoirs publics belges devant la Commission européenne.

Nous avons conclu un accord bien ficelé en juillet. Il est dommage que les Suisses l'aient rompu. Mais ce qui compte, en définitive, ce sont les perspectives d'avenir. La rupture est la preuve que les allégations selon lesquelles le contrat était démesurément favorable aux Suisses ne sont pas fondées.

betaling had plaatsgegrepen.

Moet ik reeds afronden, mijnheer de voorzitter? Er zijn zovele vragen gesteld en ik probeer het Parlement te informeren.

01.15 De voorzitter: Mijnheer de minister, uw spreektijd is normaliter beperkt tot twintig minuten en u bent nu reeds een half uur aan het woord. U hoeft niet abrupt af te breken.

01.16 Eerste minister **Guy Verhofstadt:** Mijnheer de voorzitter, ik wou nog een heel aantal zaken vertellen, maar ik zal met veel plezier nog eens terugkomen. Ik wil mij bij de leden van de commissie verontschuldigen dat de vergadering dinsdag niet kon doorgaan, maar ik zag de kans om in Ankara een belangrijk dossier te deblokkeren. Die opening is nu gecreëerd. (...)

Mijnheer de voorzitter, wij zullen in de onderzoekscommissie advocaten van de Staat afvaardigen die de volledige juridische draagwijdte van alle punten van het contract zullen schetsen. De waarborg die in het contract was opgenomen was ijzersterk, wat naderhand bewezen is. Wij hebben de rechtsvorderingen nooit ingetrokken en hebben ze zelfs uitgebreid. Het contract heeft dus de lakmoesproef doorstaan, maar is uiteindelijk niet uitgevoerd omdat de Zwitsers hun woord hebben gebroken. Ik vind dat ook niet aangenaam en heb er krachtig op gereageerd.

Ik heb daar met kracht op gereageerd, maar wij moeten niet te veel naar het verleden kijken. De regering moet voornamelijk naar de toekomst kijken. Sinds die oktoberdag waarop de Zwitsers hun beloften hebben verbroken, hebben wij er ons voornamelijk op geconcentreerd om zo snel mogelijk een nieuwe maatschappij in België op te starten die luchtvaartactiviteiten uitvoert. Nogmaals, de advocaten van de Staat, van Sabena en van de andere aandeelhouders zullen naar de commissie komen als zij worden opgeroepen om hier de details en de waarborgen in het contract toe te lichten.

Als het zo'n goed contract voor de Zwitsers was, vraag ik mij trouwens waarom zij het begin oktober hebben verbroken. Ik meen dat zij op een bepaald ogenblik voor de waarheid stonden. Zij moesten 258 miljoen euro – meer dan 10 miljard Belgische frank – betalen en 9 vliegtuigen overnemen die miljarden waard zijn. Dat was de overeenkomst en die hadden zij beter uitgevoerd. Het ligt niet aan ons dat het niet is gebeurd. Dat lag in hun handen. Daarom meen ik dat wij de meest toekomstgerichte optie hebben genomen door nu de nieuwe luchtvaartmaatschappij met private aandeelhouders een volle kans te geven.

01.17 De voorzitter: Mijnheer de eerste minister, als u advocaten naar de onderzoekscommissie stuurt en die zou in deze zaal bijeenkomen, dan moet u ze wel verwittigen dat het de gewoonte is om vanop het spreekgestoelte het woord te voeren. (*Gelach*)

01.18 Eerste minister **Guy Verhofstadt:** Mijnheer de voorzitter, ik denk dat iedereen het recht heeft te staan of te zitten waar hij wil.

01.19 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik zal trachten binnen het tijdsbestek van vijf minuten te blijven.

01.19 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): On ne peut évidemment

Mijnheer de eerste minister, ik heb vier punten van repliek.

Ten eerste, het kan ons alleen maar verheugen dat u oplossingen zoekt voor het personeel. Wij hebben minister Daems daarover een uitvoerige uitleg horen geven. Ik wil wel opmerken dat het vrij lang heeft geduurd alvorens de regering maatregelen voor het personeel heeft genomen. Ik verwijs naar het betoog van collega Bonte. Hij merkte op dat de regering veel te traag werkt en dat het nemen van beslissingen veel te lang heeft geduurd.

Laten wij er vandaag van uitgaan dat er oplossingen komen en dat het personeel goed zal worden begeleid. Ik hoop dat dit tot een goed resultaat zal leiden, ook voor de piloten. Vandaag hebt u daaromtrent een oplossing aangekondigd. Minister Daems antwoordde een tijd geleden op een interpellatie van mij dat het niet zo eenvoudig was om voor de piloten, die hun licentie moeten kunnen behouden, een oplossing te vinden. Als dat nu is geregeld, is dat een goede zaak.

Ten tweede, mijnheer de eerste minister, u hebt vandaag duidelijk gezegd dat u de weg van het faillissement hebt gekozen en dat u zich hebt ingespannen om een gezonde, rendabele luchtvaartmaatschappij met private investeerders op te richten. U hebt waarschijnlijk weinig keuze gehad omdat u van bij de aanvang van uw regering dit dossier niet ter harte hebt genomen. Wellicht hebt u de zaken te licht ingeschat. Nadien, enkele maanden voor het faillissement, bent u eraan beginnen werken en hebt u moeten vaststellen dat er geen andere alternatieven meer waren. U hebt verklaard dat u niet, zoals andere lidstaten, overheidskapitaal kon investeren. Maar, wat gebeurt er met Ryanair in ons land? Ik heb daarover onlangs al een interpellatie ingediend. De Waalse overheid investeert wel in een particuliere maatschappij en de Europese Commissie heeft daarover trouwens een onderzoek opgestart. Wij moeten niet naar de andere lidstaten verwijzen. Kijk eerst eens wat er in ons eigen land met andere luchtvaartmaatschappijen gebeurt.

Mijnheer de eerste minister, ik blijf bij mijn standpunt dat u veel te laat aan dit belangrijk dossier bent begonnen. Op een bepaald ogenblik had u inderdaad geen andere keuze meer dan het faillissement.

Ten derde, u kiest vandaag voor DAT, een gezonde, rendabele luchtvaartmaatschappij. Welnu, mijnheer de eerste minister, ik zou daarover niet zo euforisch zijn.

01.20 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Ik heb zelf daarjuist gezegd dat wij nog enkele maanden moeten wachten om zeker te zijn of het project kan slagen of niet.

01.21 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de eerste minister, ik heb hier een bericht van Belga bij me waarin duidelijk staat dat het Sabena Interservice Center deze morgen het gerechtelijk akkoord in de rechtbank van koophandel te Brussel heeft verdedigd.

Daarin staat duidelijk dat deze morgen het Sabena Inter Services Center het gerechtelijk akkoord heeft verdedigd voor de rechtbank van Koophandel te Brussel. Daaromtrent is vandaag nog geen uitspraak gedaan, maar de zaak is met veertien dagen uitgesteld. De investeerders, Maurice Lippens en Etienne Davignon, weigeren zo

que se réjouir du fait que des solutions seront trouvées pour le personnel de la Sabena. Il a cependant fallu un certain temps avant que des initiatives ne se dessinent. Une solution semble également se dégager pour les pilotes.

Le gouvernement a clairement opté pour la faillite de la Sabena et la création d'une compagnie purement privée appelée à poursuivre les activités aériennes.

Mais avait-on réellement le choix? Je pense qu'au début, le gouvernement n'a pas accordé une attention suffisante au dossier de la Sabena. Il y a quelques mois alors, il ne restait plus comme solution que la faillite.

La comparaison avec les efforts faits par le gouvernement wallon en faveur de Ryanair est édifiante.

Le premier ministre affirme avoir opté pour une compagnie aérienne rentable. Or, selon l'agence Belga, les investisseurs refuseraient pour l'instant de faire une offre pour la DAT, étant donné que la compagnie aurait une dette de 4,53 milliards de francs vis-à-vis du centre de coordination.

01.21 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): La commission d'enquête examinera de plus près l'accord de l'Astoria. Le tribunal de commerce doit d'abord se pencher sur les actions, à la suite de quoi un recours peut être introduit. L'ensemble de la procédure pourrait durer dix ans.

lang een bod uit te brengen op DAT. Waarom? Omdat deze kersverse luchtvaartmaatschappij DAT een schuld van 4,53 miljard frank zou hebben bij dit coördinatiecentrum. Dat betekent dat indien het coördinatiecentrum failliet zou gaan, indien dus het gerechtelijk akkoord geen doorgang zou vinden, DAT dus ook totaal aan de grond zit. Ik begrijp de positieve berichten die u daarover vandaag wenst te brengen, maar neem het opnieuw niet te lichtvaardig op, want zo schitterend is de toestand niet.

Ten slotte kom ik nog even bij het hotelakkoord en het contract. Wij zullen dat nog uitbenen in de onderzoekscommissie, maar ook dat zal toch niet zo eenvoudig zijn. U zegt wel allerlei clausules te hebben ingebouwd met opschortende voorwaarden, maar het zal een lang debat worden voor de rechtbank van Koophandel eerst en daarna wellicht in hoger beroep. Onlangs werd mij doorgespeeld dat de wachtlijsten bij het hof van beroep voor zaken die daar nu heen gaan, zo lang zijn dat zij eerst kunnen worden gepleit in 2006. Dat betekent dat wij wellicht nog tien jaar zullen moeten wachten.

01.22 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Dat is de reden waarom wij een akkoord prefereren boven het voortzetten van de rechtsprocedures. Dat heb ik juist uitgelegd.

01.22 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: C'est la raison pour laquelle nous avons privilégié la solution d'un accord, plutôt que d'attendre le résultat de la procédure judiciaire.

01.23 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de eerste minister, dat betekent dat het zelfs met alle clausules en opschortende voorwaarden die u hebt ingebouwd wellicht een tiental jaren zal duren vooraleer u daaromtrent uitsluitel zult hebben en uiteindelijk misschien nog zult kunnen beschikken over de gelden die Swissair moet betalen. Ik zeg u, denk eens goed na over de manier waarop dit dossier tot stand is gekomen en tot het faillissement heeft geleid. Wij kunnen alleen maar hopen dat DAT van de grond komt en in de lucht blijft, maar volg dit dossier toch van nabij. Het is vandaag immers helemaal nog niet zeker dat dit zal lukken.

01.23 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): On ne verra peut-être pas l'argent avant dix ans. Nous ne pouvons qu'espérer que la DAT continue à voler, mais ce n'est pas certain.

01.24 **Yves Leterme** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, uiteraard werden heel wat vragen niet beantwoord en daar zullen wij het nog over hebben. Mijnheer de eerste minister, het meest opvallend – ik vind het positief – en zeer markant is dat u voor uw doen heel wat bescheidener bent geworden. Dat geldt ook inzake DAT-plus, maar daar kom ik aanstonds op. Zeer revelerend is dat u hier vandaag bevestigt dat voor u het faillissement van Sabena, het verlies van 12.500 rechtstreekse jobs en misschien een paar tienduizenden onrechtstreekse jobs, een bewuste strategie en scenario was, een goede oplossing en tussen alle mogelijke oplossingen misschien nog de beste oplossing. Minister Daems heeft in de Senaat, de donderdag na de uitspraak van het faillissement, uitgeroepen: "Le marché fonctionne". Men moet de Handelingen van de Senaat maar bekijken. Wat u hier hebt gezegd, wat minister Daems heeft gezegd, evenals uw kreet "Ik kan toch zelf niet vliegen?!", bewijzen dat u een ideologische overwinning probeert voor te schotelen op het sociaal en economisch kerkhof van Sabena.

01.24 **Yves Leterme** (CD&V): Le premier ministre a omis de répondre à une série de questions. Il y a néanmoins un élément positif: il est devenu beaucoup plus modeste qu'auparavant.

Il nous laisse donc entendre que la faillite de la Sabena et la perte de 12.000 emplois directs et de dizaines de milliers d'emplois indirects qu'elle a engendrés étaient une stratégie délibérée, la meilleure option... Remporter une victoire idéologique, de laisser jouer les règles du marché, voilà les enjeux qui l'ont emporté.

Een ander belangrijk punt: de bankgarantie. Waarom in godsnaam bij dergelijke belangrijke overeenkomst waarvan tienduizenden jobs afhangen en waarbij het over miljarden gaat, niet eens een

Pourquoi n'a-t-il pas demandé une garantie bancaire aux Suisses? Ceux-ci voulaient gagner du temps

bankgarantie vragen? Als wij een hypothecaire lening aangaan moeten er hypothecaire waarborgen worden gegeven. De Zwitsers wilden tijd winnen en zij hebben van u de tijd gekregen tot 1 oktober 2001 zonder dat zij een frank – Zwitsers of Belgisch – op tafel moesten leggen. Nog eens, de beurs heeft de score bepaald. Het aandeel van SAir steeg de dag na uw hotelakkoord met 20%.

De Zwitsers hadden die tijd nodig – en zij kregen die – om hun constructie via Cross Air op te zetten. Terloops gezegd: minister Daems zei in dat verband dat de doorstap via Cross Air eigenlijk een misdadige oplossing was voor het probleem. U tracht thans evenwel precies hetzelfde te doen via DAT en DAT-plus.

Ik kom tot mijn derde punt, met name de claims ten bedrage van 80 miljard frank.

Mijnheer de eerste minister, u zult mij er niet van kunnen overtuigen dat het feit dat u bereid was stiekem in een hotelkamertje een akkoord te sluiten voor 6 miljard frank, amper acht dagen na de indiening van de claims ten belope van 55 miljard frank, geen rol zal spelen wanneer de rechtbank zich zal uitspreken over uw claims.

Een tiental dagen geleden zwaaide van minister Daems ermee dat hij een bedrag van 80 miljard frank zou eisen, dat hij zou verdelen onder het personeel van Sabena. Welnu, bespaar ons dergelijke vertoningen. Dat is louter volksverlakkerij, hetgeen slechts aanleiding geeft tot antipolitieke opvattingen.

DAT-plus zou klein beginnen. Ik stel vast dat u sedert 7 november wel bescheidener werd, mijnheer de eerste minister, en in dat verband wens ik vier van uw citaten aan te halen daterend van die dag.

Ten eerste: "Collega's, ik kan u vandaag aankondigen dat een nieuwe private luchtvaartmaatschappij wordt opgericht met een vers startkapitaal van 200 miljoen euro. Daarvoor is vandaag een memorandum of understanding ondertekend door in totaal vijftien deelnemende groepen, dit voor een bedrag van 200 miljoen euro".

Ten tweede: "Er hebben zich reeds twaalf private bedrijven geëngageerd om samen een startkapitaal van 8 miljard frank bijeen te brengen".

Ten derde: "Zoals de zaken er nu voorstaan vertegenwoordigt de nieuwe raad van bestuur op dit moment reeds vijftien aandeelhouders".

Ten vierde: "Het is de bedoeling dat dit nieuwe bedrijf reeds vanaf morgen start. Het is tevens de bedoeling dat vanaf morgen de eerste vluchten zullen worden georganiseerd door deze nieuwe maatschappij".

Wij wensen niets liever dan dat DAT-plus zou slagen, maar u spreekt nu een andere taal dan toen. Inderdaad, u legt meer bescheidenheid aan de dag dan op 7 november, vermits u nu zegt dat de privé-initiatiefnemers wellicht in de loop van december een bod zullen doen, waarvan akte.

Vervolgens herhaal ik de vraag die u reeds werd gesteld door mijn

et ils ont obtenu ce qu'ils voulaient. C'est ce qui explique pourquoi ils ont monté la *Crossair* qui, soit dit en passant, a été qualifiée à l'époque de montage frauduleux, alors que nous faisons la même chose aujourd'hui.

Qu'on n'essaie pas de me faire croire que les tribunaux ne tiendront pas compte des concessions que le gouvernement a faites dans l'accord de l'Astoria. Promettre 80 milliards de francs à répartir entre les ex-Sabéniens, c'est de la démagogie.

Dans sa réponse, le premier ministre fait déjà preuve de beaucoup plus de modestie à l'égard de la DAT + qu'au cours des semaines précédentes. Début novembre, il a fait miroiter à la population des projets et des plans grandioses. Aujourd'hui, il est moins volubile.

Au nom du CD&V, je demande, une fois encore au premier ministre, de communiquer à la commission d'enquête tous les documents relatifs au contrat conclu le 2 août.

Entre parenthèses, le premier ministre se rend-il bien compte qu'il devra se présenter personnellement devant cette commission et qu'il ne pourra y envoyer ses avocats? Par conséquent, je lui donne rendez-vous dans quelques semaines.

fractie om alle documenten neer te leggen die betrekking hebben op het hotelakkoord - ik somde daarnet alle mogelijke documenten op - en vooral in verband met de omzetting van het akkoord van 16 juli in de overeenkomst van 2 augustus, waarbij onder meer de exonatieclausule grote verschillen vertoont. Van waar komen die verschillen?

Wat de bepalingen betreft onder punt 6.3, nog even dit. Uiteraard was er ook de bepaling onder 6.7, waarbij de deal niet zou doorgaan als de Zwitsers niet betalen. Onder 6.3 werd evenwel duidelijk gestipuleerd dat er nooit zou worden geprocedeerd; dat er zou worden afgezien van het recht om gedingen te voeren, onder meer omtrent het leegzuigen van Sabena door SAir.

Ten slotte, mijnheer de eerste minister, wil ik u nog zeggen dat het niet zou opgaan een advocaat in uw plaats te sturen naar een onderzoekscommissie; u moet daar in eigen persoon aanwezig zijn. Wij hopen u daar nog te ontmoeten.

01.25 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, hier zien wij alweer Verhofstadt op zijn best en in die zin kan ik het niet eens zijn met de heer Leterme volgens wie hij zich bescheidener zou opstellen.

Mijnheer de eerste minister, ik betreur uw afwezigheid tijdens de plenaire vergadering van vorige dinsdag, te meer daar uw bezoek aan Turkije een maat voor niets was. Het is inderdaad geen staatsgeheim - iedere vertegenwoordiger binnen de WEU kon het horen en de aandachtige krantenlezers konden het lezen - dat de Turken het been stijf houden over het feit of zij al dan niet kunnen deelnemen aan de Europese defensie. Hoe dan ook, het verheugt mij dat u thans aanwezig bent.

Mijnheer de voorzitter, de eerste minister is werkelijk zichzelf, zoals wij hem goed kennen, te weten de man die euforisch blijft doordrammen. Destijds was hij volop bezig met de redding van Sabena en nu zet hij DAT op de sporen. Voor hem komt het erop aan enthousiasme op te wekken bij zijn toehoorders, ook al verkondigt hij slechts lucht.

Hoewel hij toen nog sprak over het redden van Sabena, is het duidelijk dat Sabena op het moment van het hotelakkoord al een lege ballon was. Volgens mij zullen wij zien dat ook het hotelakkoord een lege ballon is. Zelfs met al uw opnieuw op de rol geplaatste gedingen na het hotelakkoord zal blijken dat men van een kei het vel niet kan afstropen. Op dat ogenblik was het starten van een procedure tegen de Zwitsers, een manier om hen bij de keel te grijpen, een goede procedure. Ik heb nooit beweerd dat dat geen goede maatregel was. Hier echter zeggen dat het opnieuw opstarten van die gedingen een soort wondermiddel is, is natuurlijk onzin. Dat is geen wondermiddel, want de kei is bloot. Er valt geen vel meer af te stropen; hij is afgestroopt. Zo zal volgens mij ook blijken dat Lippens en Davignon met uw medewerking ook nog eens proberen om de laatste velletjes van Sabena af te stropen, om snel hun deel te nemen en om dan heel DAT te laten neerstorten. En ondertussen zit u hier enthousiast te doen over het heropstarten van een nieuwe privé-maatschappij die de Brusselse klanten zal bedienen.

01.25 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Le premier ministre est loin d'être modeste, bien au contraire: il nous en rebat joyeusement les oreilles. Il devrait pourtant savoir qu'on ne fait pas pleurer une pierre. En d'autres termes, il n'y a pas de remède miracle.

MM. Davignon et Lippens le savent pertinemment.

Même si les Suisses devaient finir par respecter leurs engagements contractuels, il n'en reste pas moins que les exonérations avaient une portée trop large, comme l'a déjà confirmé le procureur Dejemepppe. Les appareils de la Swissair n'auraient-ils pas dû être maintenus au sol?

Het is die doordrammende, enthousiasmerende, maar desnoods op een lege ballon figurerende Verhofstadt, die wij hier vandaag zien. Dat is mijn analyse. U zegt dat wij al het positieve van het hotelakkoord niet lezen. Het is mijn overtuiging dat dat alles niet zo positief is. Het positieve zou zijn dat het enkel doorgaat indien het aandelendeel van Swissair opgenomen en betaald zou worden. Wij zullen elkaar nadien treffen. Een juridisch dispuut wil ik hier niet houden. Er staat onder andere een verwijzing naar de tweede sectie van uw akkoord, section 2. Ik weet niet of die verwijzing voorwaarden zal scheppen voor de betaling en dus voor het eventuele doorgaan van uw vrijstellingen. Wat ik nu al wel weet is dat de verhouding van de eventuele inbreng van hun aandelen – daarmee hebt u de Zwitsers naar hier gehaald – en de hen gegeven vrijstellingen, dat zelfs die balans niet in orde is. Zelfs als de vrijstellingen buiten werking worden gesteld door paragraaf 6.7, vind ik dat uw vrijstellingen veel te verregaand waren. Ik heb nooit beweerd dat ze strafrechtelijk van aard waren. Dat stond in de kranten en was een verwijzing naar een anonieme klacht over uw vrijstellingen. Die klacht werd door Dejemeppe onder de tafel geveegd of werd in ieder geval niet naar Van Espen doorgestuurd. Dejemeppe is uw vriend, want u hebt met hem onderhandeld voor u uw regering gevormd hebt.

01.26 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Het ging over een anonieme klacht bij het gerecht over een document dat hier al in het Parlement lag.

01.27 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Ik zeg naar waarheid dat ik die klacht niet heb ingediend om u er dan een vraag over te kunnen stellen. Verder las ik in de kranten dat Dejemeppe de normale, strafrechtelijke behandeling van die klacht tegenhield. Mijnheer Verhofstadt, u zult moeten erkennen dat het niet zo dwaas van mij was om er dan op dat moment een vraag over te stellen. Laat het ons daarover eens zijn.

Dat staat dan nog los van de vraag of u de vliegtuigen van Swissair niet aan de ketting had moeten leggen toen bleek dat Swissair niet aan zijn verplichtingen voldeed. U hebt volgens mij in het akkoord veel te verregaande vrijstellingen toegestaan.

01.28 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Na de week van het contract zijn er geen vliegtuigen van Swissair meer geland.

01.28 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Depuis octobre, plus aucun avion de la Swissair n'a atterri à Zaventem.

01.29 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Na 1 oktober zijn er dus geen vliegtuigen van Swissair meer geland?

01.30 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Kijk het even na.

01.31 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Ik ga het even nakijken. Het zou verstandig zijn geweest het te doen. U hebt het dus blijkbaar overwogen.

01.32 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Het is evident dat dat zou gebeurd zijn.

01.33 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Die bijdrage hebben wij nu dus toch al van u kunnen ontfutselen. U hebt dat verstandig

01.33 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Tant la politique

gespeeld: u hebt overwogen ze aan de ketting leggen, maar er zijn er geen meer geland. Wij zullen dat onderzoeken.

Volgens mij hebben wij met de vrijstellingen, die in de punten 1, 2, 3 en 4 van paragraaf 6.3 worden opgesomd, al een goede lijst met de redenen en veronderstellingen waarvan de Zwitsers uitgingen. Wij zullen dat in de onderzoekscommissie ongetwijfeld kunnen onderzoeken. De Zwitsers hebben ons met die vier punten bij de neus genomen. De acties van het aankopen van de vliegtuigen, de acties van de aangestelde Zwitserse beheerders in ons land staan in die vier punten onder andere beschreven. U hebt het wellicht ook gelezen. Misschien vormen die vier punten een goede structuur om in de onderzoekscommissie het beleid van de Zwitsers en van de Belgische regering, die de Zwitsers is blijven steunen, eens tegen het licht te houden.

Mijnheer de eerste minister, u zegt steeds "in het verleden..." of "het beleid van het verleden...". U begint uw zin op die manier om vervolgens te verklaren hoe goed u het wel doet. Of u het goed gedaan hebt in de zaak-Swissair kan en wil ik in dit stadium niet beoordelen. Ik zal dat zeer voorzichtig doen, maar ik heb geen vertrouwen in de gebeurtenissen. Aan een en ander is er een geurtje! Er is te veel dat mij ongerust maakt. Ik zal met veel aandacht al die contracten volledig lezen, want volgens mij is er iets dat niet klopt. Als ik zo enthousiast bezig zie, weet ik dat u bezig bent met het verbergen van een lege ballon. Dat is ook de reden waarom ik het nauwkeurig zal onderzoeken.

01.34 Joëlle Milquet (PSC): Monsieur le président, apparemment, mes citations de Camus n'ont pas eu l'air d'influencer le premier ministre. Nous aurions donc un excellent plan social; c'est sans doute pour cela que les sabéniens sont si heureux pour l'instant!

Je ferai remarquer que sous des gouvernements antérieurs, on mettait peut-être un peu plus de temps pour produire des choses meilleures mais on n'a pas mis la Sabena en faillite.

Si vous avez annoncé certaines décisions aujourd'hui à la presse, il est dès lors normal que nous n'en ayons pas connaissance. Comme nous ne faisons pas partie du Conseil des ministres, que nous ne sommes pas invités aux conférences de presse et que je n'ai toujours pas reçu les documents, je ne peux pas intervenir à ce sujet. Nous les analyserons dès réception et nous nous permettrons de réagir puisque vous n'avez pas cru bon de répondre précisément aux questions relatives au plan social.

En ce qui concerne la DAT et la problématique du capital, je n'ai pas non plus entendu la réponse à ma question qui était toute simple et qui se base notamment sur la première page du journal "Le Soir". Il y est dit qu'une demande expresse vous a été adressée, d'injecter 3 milliards venant du gouvernement fédéral, ainsi qu'une demande de transformation du crédit-pont de 5 milliards en actions. Sur ces points-là, nous aurions aimé recevoir un éclairage que, jusqu'à présent, nous n'avons pas.

Moties
Motions

menée par les Suisses que celle menée par le gouvernement belge doivent faire l'objet d'une enquête. Trop de choses clochent dans ce dossier.

01.34 Joëlle Milquet (PSC): Ik had mij de moeite kunnen besparen Camus te citeren!

Wij zullen uw communiqué analyseren. Wat DAT betreft, heb ik echter geen antwoord gekregen. Zal u de gevraagde drie miljard extra ter beschikking stellen?

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Karel Van Hoorebeke, Geert Bourgeois, Tony Van Parys en Yves Leterme en mevrouw Joëlle Milquet en luidt als volgt:

“De Kamer,

gehoord de interpellaties van de heren Karel Van Hoorebeke, Yves Leterme en Gerolf Annemans en mevrouw Joëlle Milquet

en het antwoord van de eerste minister,

vraagt dat de regering

- haar verantwoordelijkheid zou opnemen met betrekking tot de gevolgen van haar noodlottige tussenkomst in het totstandkomen van het hotelakkoord;

- aan de Kamer alle documenten die geleid hebben tot het uiteindelijke contract dd° 2 augustus 2001 te overhandigen;

- meer inspanningen te leveren ten behoeve van de sociale begeleiding van de personeelsleden van Sabena en de toeleveranciers.”

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Karel Van Hoorebeke, Geert Bourgeois, Tony Van Parys et Yves Leterme et Mme Joëlle Milquet et est libellée comme suit:

“La Chambre,

ayant entendu les interpellations de MM. Karel Van Hoorebeke, Yves Leterme et Gerolf Annemans et Mme Joëlle Milquet

et la réponse du premier ministre,

demande au gouvernement,

- de prendre ses responsabilités en ce qui concerne les conséquences de son intervention funeste dans l'avènement de l'“accord Astoria”;

- de transmettre à la Chambre l'ensemble des documents ayant abouti à la conclusion du contrat du 2 août 2001;

- de fournir davantage d'efforts en ce qui concerne l'accompagnement social du personnel de la Sabena et de ses fournisseurs.”

Een motie van wantrouwen werd ingediend door de heren Gerolf Annemans en Guido Tastenhoye en luidt als volgt:

“De Kamer,

gehoord de interpellaties van de heren Karel Van Hoorebeke, Yves Leterme en Gerolf Annemans en mevrouw Joëlle Milquet

en het antwoord van de eerste minister,

onttrekt het vertrouwen aan de regering.”

Une motion de méfiance a été déposée par MM. Gerolf Annemans et Guido Tastenhoye et est libellée comme suit:

“La Chambre,

ayant entendu les interpellations de MM. Karel Van Hoorebeke, Yves Leterme et Gerolf Annemans et Mme Joëlle Milquet

et la réponse du premier ministre,

retire sa confiance au gouvernement.”

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Hans Bonte, Willy Cortois, Tony Smets, Lode Vanoost en Jean Depreter en de dames Karine Lalieux en Pierrette Cahay-André.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Hans Bonte, Willy Cortois, Tony Smets, Lode Vanoost et Jean Depreter et Mmes Karine Lalieux et Pierrette Cahay-André.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

02 **Samengevoegde interpellaties en vraag van**

- de heer Gerolf Annemans aan de eerste minister over "de verklaringen van de heer Slangen over de

minister van Justitie, de heer Verwilghen" (nr. 5845)

- de heer Geert Bourgeois tot de eerste minister over "de verklaringen van zijn communicatieadviseur en de verklaringen en standpunten van diverse regeringsleden" (nr. 1013)

- de heer Tony Van Parys tot de eerste minister over "het publiek optreden van zijn communicatieadviseur" (nr. 1017)

- mevrouw Annemie Van de Casteele tot de eerste minister over "het communicatiebeleid van de regering" (nr. 1023)

02 Interpellations et question orale jointes de

- M. Gerolf Annemans au premier ministre sur "les déclarations de M. Slangen à propos du ministre de la Justice, M. Verwilghen" (n° 5845)

- M. Geert Bourgeois au premier ministre sur "les déclarations de son conseiller en communication et les déclarations et positions de plusieurs membres du gouvernement" (n° 1013)

- M. Tony Van Parys au premier ministre sur "les déclarations publiques de son conseiller en communication" (n° 1017)

- Mme Annemie Van de Casteele au premier ministre sur "la politique du gouvernement en matière de communication" (n° 1023)

02.01 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik heb deze vraag ingediend omdat ik vond dat het nu wel welletjes was geweest en het ogenblik was aangebroken om met de heer Verhofstadt over Slangen te spreken. Dat bleek echter opnieuw niet het geval te zijn, mijnheer de eerste minister. U hebt opnieuw het kleed van barmhartigheid over uw vriend Slangen uitgespreid. Ik heb reeds gewezen op uw andere vriend, de heer Dejemeppe. Met hem had u reeds akkoorden afgesloten voor deze regering gevormd werd! Lang voor u een dossier van Swissair had vastgehad sloot u reeds akkoorden met Dejemeppe! U hebt hem informatie gevraagd. Dejemeppe was echter de man die – tenzij het Vanoudenhove is geweest – in beroep ging tegen de verwijzing van Slangen naar de correctionele rechtbank. Ik zal hier geen verklaringen over afleggen. Het was wel een juridisch merkwaardige constructie. Die Slangen staat opnieuw ter discussie. Het is opnieuw zijn eigen fout.

Mijnheer de eerste minister, ik geef u twee mogelijkheden. Graag wil ik van u vernemen welke mogelijkheid u kiest om dat geval te verklaren. Een eerste mogelijkheid is dat de heer Slangen veel belastinggeld kost. Zelf zegt u dat hij bijna niets kost. Hijzelf beaamt dat volmondig. Volgens Slangen zelf verdient hij amper genoeg om een avondje met zijn vrienden uit te gaan. Het is toch belastinggeld. Ofwel is het belastinggeld goed besteed. Zo ja, wil ik graag vernemen waarom u vindt dat het geld nog steeds goed besteed is. Volgens mij is het zeer slecht besteed belastinggeld. Deze man is geen communicatiedeskundige. Een communicatiedeskundige doet immers niet wat deze man doet; tenzij u voor de tweede mogelijkheid kiest – ik laat aan u de keuze – en u zegt dat al wat deze man doet perfect goede communicatie is, hij zijn mening geeft als buitenstaander en u er als eerste minister niets mee te maken hebt, maar het wel goedbedacht en uitgekiend vindt. Ik vraag me af wat er dan wel uitgekiend is. Het is, mijns inziens, geen toeval dat de heer Slangen uitrukt tegen Verwilghen. We hebben allemaal met een aan stilte grenzende verbazing vastgesteld hoe u de andere kant opkeek toen Di Rupo Verwilghen aanpakte. Iedereen was verbaasd over de kalmte of de onderkoeldheid waarmee u daarop hebt gereageerd. Dat is bij heel wat mensen blijven hangen. Het komt de populariteit van Verwilghen ten goede. Afgezien daarvan, herhaal ik dat uw houding bij heel wat mensen is blijven hangen. Een tijdje na dit incident grijpt Slangen Verwilghen opnieuw naar de keel. Dat kan geen toeval meer zijn.

02.01 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Apparemment, le premier ministre n'est toujours pas convaincu qu'en multipliant les incartades, M. Slangen a dépassé les bornes. Pourrait-il nous expliquer pourquoi il semble apprécier à ce point ce collaborateur? Alors qu'il occupe une fonction grassement rémunérée à charge du contribuable, M. Slangen se révèle un piètre expert en communication, en commettant systématiquement toutes les bêtises qu'il devrait éviter.

Sans doute les déclarations apparemment maladroites de M. Noël Slangen ne constituent-elles pas le fruit du hasard mais procèdent-elles d'un scénario habilement construit. La conduite de M. Slangen serait-elle dictée par d'aucuns qui, en orchestrant ces déclarations intempestives, poursuivent un objectif précis?

Le traitement infligé par M. Slangen et par le premier ministre au ministre Verwilghen revêt des allures de règlement de compte. Serait-ce que le premier ministre entend faire payer à M. Verwilghen sa suprématie électorale et à M. Daems d'avoir osé briguer contre lui la présidence du VLD?

Est-il exact que M. Slangen a présenté, le week-end dernier, sa démission au premier ministre et

Dat kan geen toeval meer zijn; de auteur is tenslotte een uitgekiende en zijn geld waard zijnde communicatiestrategie. U zult opwerpen dat het enkel ging om een interviewtje in Het Laatste Nieuws en dat u niet begrijpt waarom we zo zwaar tillen aan verklaringen zoals "we weten toch allemaal dat Marc vlug overspannen is, dat hij bij het minste van zijn melk is en dat hij niet voor de politiek is gemaakt". U zult eraan toevoegen dat het alles is wat Slangen heeft gezegd, overigens niet in uw naam.

Mijnheer de eerste minister, ik stel mij nu voor dat in brede blauwe kringen in Antwerpen – in die grote stad spreken de inwoners allen zeer vrijmoedig – de mop wat het verschil is tussen een kalkoen en Rik Daems, op Marc Verwilghen wordt toegepast. Het antwoord luidt dan dat een kalkoen het tot Kerstmis uithoudt.

De wijze waarop u Verwilghen behandelt, de wijze waarop Slangen Verwilghen behandelt, lijkt erop te wijzen dat er een ereschuld moet worden ingelost. U hebt uw bloedhond Slangen losgelaten, omdat Verwilghen dat verdiend heeft. Hij heeft namelijk meer stemmen dan u gehaald, net zoals de heer Rik Daems nog altijd een oude schuld moet inlossen voor het feit dat hij het gewaagd heeft uw kandidatuur als voorzitter van de VLD in de jaren negentig te betwisten. Dat is ongeveer het schema dat verklaart waarom u die Slangen laat doen.

Mijnheer de eerste minister, mijn eerste vraag – ik herinner u ze even – is de volgende. Kies wat juist is: het belastinggeld wordt slecht besteed, want Slangen kan onmogelijk een goede communicatiestrategie worden genoemd; of het belastinggeld is goed besteed en er zit een lijn achter het incident.

Ten tweede, is het waar dat de heer Slangen in een wilde bui in het weekend u zijn ontslag heeft aangeboden en dat u dat hebt geweigerd? Als dat zo is, dan had u dat beter niet ongedaan gemaakt, niet alleen uit budgettaire overwegingen. Immers, dan zou u de belastingbetaler besparen wat Slangen – hijzelf beweert dat hij niet meer verdient dan wat nodig is om de rekening van een avondje uit te betalen, maar zo'n avondje uit kost dan wel het maandsalaris van een leraar – ons aan communicatieadvies kost. Dat ware ook beter geweest omdat communicatie beter verdient. Ik vraag me af waarom u hem tegen beter weten in en tegen de publieke opinie in blijft verdedigen, maar als lid van de dioxinecommissie heb ik daar wel een idee over. Graag zag ik dat u die roddel hier ontkent.

02.02 Geert Bourgeois (VU&ID): Mijnheer de eerste minister, ik besef dat het onderwerp waarover wij het nu hebben minder envergure heeft dan het thema van de vorige interpellaties. Het is tenslotte maar een interpellatietje over twee uitspraken. Met dat binnenlands vluchtje vliegen we wat lager dan daarstraks. Niettemin heb ik vastgesteld dat het thema heel wat burgers van ons land heeft beroerd, en niet alleen politici, hoewel u er wat minachtend over doet. Lees de kranten er maar op na.

Het gaat in hoofdzaak over twee uitspraken. Ik neem aan dat de tussentijdse verklaringen van uw minister van Justitie in deze niet van belang zijn. Minister Verwilghen was immers reeds groggy en hij is nu bijna helemaal uitgeteld. Uit uw antwoord zal blijken of hij echt uitgeteld is dan wel of hij naar de reanimatieafdeling mag gaan.

que celui-ci l'a refusée? Pourquoi le premier ministre continue-t-il à défendre son collaborateur contre vents et marées?

02.02 Geert Bourgeois (VU&ID): Cette affaire est certainement moins importante que celle dont nous avons parlé tout à l'heure, mais elle a tout de même profondément troublé de nombreuses personnes.

Il s'agit en fait de deux déclarations: il y a les déclarations sans nuances du conseiller en communication à propos du ministre Verwilghen et ses remarques concernant les

Mijnheer de eerste minister, ten eerste, was er de zeer ongezouten uitspraak van uw communicatieadviseur. Hij zegt: "Marc deugt niet, hij kan het niet, hij is niet geschikt, hij is een brave jongen en een goed mens, maar hij is totaal ongeschikt voor de politiek." Hij voegt er in een adem aan toe dat er in de regering-Verhofstadt tweede- en derde-rangsministers zitten. Mijnheer de eerste minister, u hebt dat misschien niet vernomen omdat u veel in het buitenland verbleef, maar wij vernamen ondertussen dat veel van uw ministers daaraan ook zwaar tillen. Wij weten wat de heer Tobback over deze regering denkt: een clubje ongeregeld.

Mijnheer de eerste minister, u tracht niettemin de schijn hoog te houden. U zegt tussen twee reizen door dat de man het allemaal niet zo bedoelt en dat hij over minister Verwilghen niets verkeerd heeft gezegd. U doet dat geheel in de stijl van de luchthartigheid waarmee u alle discussies, alle problemen, alle meningsverschillen, alle openlijke ruzies in de meerderheid wegwuift. Er is nooit iets aan de hand. Er is een open debatcultuur en die term rekt u tot u een volstrekte ongeloofwaardigheid tentoonspreidt. Niemand in dit land gelooft nog dat het goed gaat in de regering. Niettemin zegt u dat u het vertrouwen in de communicatieadviseur behoudt. Hij heeft wel "iets" gezegd over minister Verwilghen maar hij heeft hem toch niet onderuit gehaald. Vooral, zegt u, is er een verschil tussen wat de heer Slangen zegt en de perceptie daarvan.

Mijnheer de eerste minister, u kunt veel. U kunt fietsen, olijven kweken, boeken schrijven, manifesten schrijven, u bent een kenner van de Italiaanse en Toscaanse keuken, maar u bent geen politicus. U hoort eigenlijk niet thuis in de regering. U hebt geen capaciteiten van een regeringsleider. Ik bedoel daarmee niet dat u een slechte eerste minister bent, integendeel. Ik loof hiermee uw menselijke capaciteiten. Ik bewijs u hiermee een dienst. Ik geef u hiermee een compliment. Zo ook spreekt de heer Slangen over minister Verwilghen die het veiligheidsbeleid, een steunpijler van deze regering, bij de bevolking moet waarmaken.

Mijnheer de eerste minister, de heer Noël Slangen maakt persoonlijk deel uit van uw beleidsraad. Er is dus niet alleen een contractuele relatie met de NV Noël Slangen. Op uw website staat bij de beleidsraadexperts onder meer de heer Noël Slangen vermeld. Tot voor kort zat daar ook de heer Luwel. Ik vernam van uw medewerkers dat de heer Luwel in de wandelgangen de heer Gruwel werd genoemd. Hij heeft vlug ontslag moeten nemen nadat de N-VA zijn kabinetsfunctie bij u bekendmaakte. Tot nader order is de heer Slangen daar echter nog steeds. Beleidsraadexpert is een niet onbelangrijke taak. Ik citeer: "De taak van een expert die deel uitmaakt van de beleidsraad is het verbindingsorgaan tussen de politieke overheid en de administratie. Die raad dient de samenhang te verzekeren door een klimaat van vertrouwen en communicatie tussen beide te creëren. Hij heeft tot taak de algemene richtlijnen tot de uitvoering van de politieke beslissingen vast te stellen, met name de strategie. Door de uitvoering van deze richtlijnen op te volgen, neemt hij ook de rol van evaluator op zich. Eventueel zal hij de strategie moeten aanpassen om ze beter af te stemmen op het vooropgestelde doel". Dat citeer ik uit het verslag van zijn zeer trouwe dienaar, minister Van den Bossche, aan de Koning bij het koninklijk besluit van 7 november 2000 houdende de oprichting en

ministres de deuxième et de troisième rang et puis il y a les déclarations du premier ministre qui affirme qu'il maintient sa confiance en M. Slangen et qu'il y a une différence entre les propos de M. Slangen et la manière dont ils sont perçus.

Si je devais dire du premier ministre que la politique ne fait pas partie de ses nombreuses aptitudes, on pourrait difficilement concevoir cela comme un compliment. Or, c'est exactement la même chose.

Noël Slangen fait partie du conseil stratégique du premier ministre. Ce conseil fait le lien entre le pouvoir politique et l'administration. Les missions précises de ce conseil figurent dans le rapport au Roi de l'arrêté royal du 7 novembre 2000. Il devient difficile de continuer à prétendre qu'il n'existe qu'un contrat avec M. Slangen.

Sur le site de l'entreprise Slangen & Partners, on retrouve le nom d'un certain nombre de collaborateurs qui travaillent apparemment comme conseillers au sein du cabinet Verhofstadt. La collaboration de M. Noël Slangen n'est donc pas aussi désintéressée qu'il le prétend et les liens qui unissent son entreprise et le premier ministre sont plus importants que ce qu'il ne veut admettre.

En ce qui concerne sa rémunération en tant que conseiller en communication, les déclarations de M. Slangen restent toujours très évasives: travaille-t-il comme indépendant rémunéré par facture ou perçoit-il un traitement du cabinet? Combien de collaborateurs de l'entreprise de M. Slangen travaillent-ils pour le premier ministre? A combien s'élève leur rémunération? Les déclarations de M. Slangen ont-elles posé un problème au gouvernement? Peut-il rester au

samenstelling van de organen die gemeenschappelijk zijn aan iedere federale overheid.

service du premier ministre alors que le ministre Verwilghen occupe toujours ses fonctions?

Ondertussen is dat koninklijk besluit al uitvoerig in de pers geciteerd. Ik bespaar u de voorlezing van de rest van dat koninklijk besluit. Wel is het duidelijk dat die beleidsraad een erg belangrijke rol speelt. Die man bekleedt daar een vertrouwensfunctie en is belast met taken die toekomen aan het hoogste beleidsorgaan. U kunt moeilijk voorhouden dat hij daar louter een zakelijke, contractuele relatie vervult en als het ware een derde is met recht van spreken maar verder volkomen vrijblijvend. De heer Noël Slangen beweert hetzelfde. Hij noemt de heer Verhofstadt een van zijn vele klanten.

Op uw website lees ik echter dat een zekere mevrouw Ann Van Driessche en mijnheer Bart Dérizon in uw cel beleidsvoorbereiding figureren als halftijdse adviseurs externe communicatie. Op de website van de NV Slangen & partners lees ik dat in de consultancy afdeling diezelfde mijnheer Bart Dérizon en mevrouw Ann Van Driessche allebei vermeld staan als communicatieadviseur. Blijkbaar lopen de verbindingen tussen de heer Slangen en u over nogal wat kronkelige slangenpaden. Ik heb de website van de heer Slangen met veel aandacht gelezen. Zijn commercieel cliënteel is maar enkele regels lang. Tot zijn voornaamste klanten behoren verder de eerste minister, de federale overheid, de Vlaamse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, provincies, steden en gemeenten, enkele intercommunales, parastatalen en semi-overheden. Die lijst gaat zo verder. De opdrachten van de communicatieadviseur zijn blijkbaar toch wel interessant. De heer Slangen werkt blijkbaar niet met zo'n grote onthechting als hij beweert in de pers. Daarover heb ik enkele concrete vragen.

Op de vraag hoeveel hij verdient als regeringsadviseur antwoordt de heer Slangen in het Laatste Nieuws van 24 november 2001 dat hij 5 miljoen per jaar krijgt. Ik citeer: "Daar gaan sociale lasten af, terwijl ik die als zelfstandige eigenlijk al betaald heb, en belastingen. Dan blijft er een dikke 100.000 frank per maand over. Dat is vrij verwaarloosbaar, zeker als je weet dat ik meer dan dertig personeelsleden heb die veel liever zouden hebben dat ik mij met zinniger dingen bezighoud. Ik zou veel meer kunnen verdienen als ik die tijd aan gewone klanten zou besteden."

Ik denk dat wij het er allemaal over eens zijn dat hij veel zinniger dingen zou kunnen doen. Niettemin zou ik graag weten hoe de zaak precies in mekaar zit. De heer Slangen, die verondersteld wordt duidelijk te communiceren, zegt dat van zijn loon sociale lasten en voorheffingen af gaan. Is hij in dienst bij u of werkt hij als externe die per opdracht op factuur wordt betaald? Welk statuut heeft hij precies? Hoeveel mensen van het bureau van de heer Slangen werken er nog voor u? In welk statuut? Hoeveel krijgen zij in totaal betaald?

Blijft u erbij dat de verklaringen van uw communicatieadviseur geen enkel probleem opleveren? Vindt u dat hij spreekt als een derde? Hebben zijn uitspraken geen enkele consequentie ten opzichte van minister Verwilghen en uw andere ministers?

Als de heer Slangen in dienst blijft, is dat dan wel verenigbaar met het feit dat minister Verwilghen nog langer deel uitmaakt van deze regering?

02.03 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, het voordeel van dit spreekgestoelte is dat men de eerste minister niet ziet zitten als daar iemand staat. Voor de rest biedt het alleen voordelen om van hieruit te kunnen spreken. Goed, nu zien we elkaar wel.

Mijnheer de eerste minister, de interventie van de heer Slangen omvatte eigenlijk twee elementen. De heer Slangen heeft gezegd dat de minister van Justitie niet thuishoort in de politiek en in de regering. Hij heeft bovendien gezegd dat er in dit land tweede- en derderangsministers zijn zoals er tweede- en derderangsburgers zijn. Dit laatste punt stoort ons nog meer dan wat de heer Slangen over de minister van Justitie heeft gezegd. Voor ons is het onaanvaardbaar dat iemand die zich communicatieadviseur van de eerste minister noemt ervan uitgaat dat er tweederangsburgers zijn in dit land. Mijnheer de eerste minister, ik meen dat in een democratie alle burgers even belangrijk zijn en dat uw communicatieadviseur het zich niet kan veroorloven te spreken van tweede- of derderangsburgers.

Wat de minister van Justitie betreft, geloof ik dat het zonder meer duidelijk is dat de uitlatingen van de heer Slangen voor hem bijzonder pijnlijk waren. Wie de minister van Justitie dinsdag na zijn terugkomst uit het buitenland heeft gehoord, heeft duidelijk gemerkt dat hij aangeslagen en pijnlijk getroffen was door de uitspraken van de heer Slangen. U hebt toen gezegd dat de heer Slangen dit in eigen naam heeft gezegd. Mogelijkerwijze bedoelde u dat hij als afgevaardigd bestuurder van de NV Slangen&Partners sprak. U kunt dit echter niet staande houden. Het is immers onvermijdelijk dat de figuur van Noël Slangen met uw persoon geassocieerd wordt. De heer Bourgeois heeft gelijk als hij zegt dat het feit dat de heer Slangen lid is van de beleidsraad een verzwarende omstandigheid is. Collega's, we kunnen ons nu stilaan voorstellen hoe het eraan toegaat in de beleidsraad van de eerste minister. De heer Luwel was er tot voor kort aanwezig en de heer Slangen zit er nog. Men heeft het in de beleidsraad over bepaalde mensen die tweederangsburgers zijn. Men heeft het daar over bepaalde ambtenaren die luijeriken en slaapkoppen zijn. Men spreekt daar over ministers die helemaal niet geschikt zijn voor hun job. Dat is de keuze van medewerkers van de eerste minister voor de beleidsraad die de strategie, de beleidslijnen en de verhouding tussen de overheid, de administratie en de mensen moet bepalen. Mijnheer de eerste minister, het ambt van eerste minister en alles wat ermee gepaard gaat, vereist een fundamenteel respect voor mensen, om het even of het om ministers, ambtenaren of burgers gaat. Dat moet het uitgangspunt zijn. Onze fractie kan onmogelijk aanvaarden dat u zich laat omringen door een beleidsraad waar men op bijzonder denigerende wijze spreekt over mensen.

Ik wil even dieper ingaan op de interventie van Slangen, enerzijds ten aanzien van zijn eigen positie en, anderzijds, ten aanzien van de positie van de minister van Justitie. Ik wil ook even ingaan op het probleem van het veiligheidsbeleid in het algemeen. Ik deel het standpunt van degenen die zeggen dat de interventie van Slangen ten opzichte van Marc Verwilghen niet neutraal is. In welke omstandigheden dan ook, wat gezegd is, is immers gezegd.

Het is onvermijdelijk dat dit de autoriteit van de minister van Justitie op een fundamentele manier aantast.

02.03 Tony Van Parys (CD&V): L'intervention de M. Slangen comprenait deux éléments: M. Verwilghen n'a pas sa place en politique et il existe des ministres de deuxième et de troisième zone, tout comme il existe des citoyens de deuxième et de troisième zone.

De tels propos, les derniers surtout, sont inadmissibles de la part de l'expert en communication du gouvernement.

Le ministre de la Justice a été choqué à juste titre par la déclaration de M. Slangen à son adresse. Même s'il s'est exprimé en son nom propre, il fait tout de même partie du conseil stratégique du gouvernement et de son premier ministre. Lors des réunions de ce conseil, on parle donc de citoyens de seconde zone mais également de fonctionnaires paresseux et de ministres incompetents.

La fonction de premier ministre requiert le respect fondamental des gens. Il est exclu que le premier ministre fasse siéger de tels collaborateurs au sein du conseil stratégique.

L'intervention de M. Slangen à l'endroit du ministre Verwilghen n'était pas anodine: elle porte atteinte à l'autorité du ministre.

En nommant Brice De Ruyver conseiller en matière de sécurité, le premier ministre avait manifesté sa méfiance vis-à-vis du ministre.

Le ministre Vande Lanotte a privé ce dernier des moyens lui permettant d'observer les accords conclus avec les magistrats et le ministre Van den Bossche lui a enlevé ses agents contractuels.

Le premier ministre n'a guère réagi aux accusations proférées par monsieur Di Rupo à l'adresse du ministre Verwilghen.

Bovendien, mijnheer de eerste minister, is dit een element in een geheel van initiatieven die telkens opnieuw Marc Verwilghen ondermijnden. Ik hoef u niet uit te leggen dat de aanduiding van Brice De Ruyver als veiligheidsadviseur een initiatief was waarmee u zonder meer op de ziel van Marc Verwilghen hebt getrapt. U hebt als het ware een schaduwminister aangesteld. Hieruit bleek heel duidelijk dat er een fundamenteel wantrouwen bestond ten opzichte van de eigenlijke minister van Justitie.

U hebt ook vaak laten betijen. Op het moment dat de minister van Begroting de minister van Justitie de middelen heeft ontzegd om zijn afspraken na te komen ten aanzien van de magistraten. Toen Verwilghen had afgesproken dat de magistraten een hogere verloning zouden krijgen, heeft Vande Lanotte die geweigerd. Op die manier heeft de minister van Justitie gezichtsverlies moeten leiden. U hebt dit laten gebeuren.

U hebt hetzelfde gedaan ten opzichte van Van den Bossche die Verwilghen de contractuelen heeft ontnomen zodat hij niet meer in staat was om de dringende noden op Justitie en in het gevangenisbeleid te lenigen. U hebt ook niet of nauwelijks gereageerd toen net vóór de vakantie Di Rupo Verwilghen op een ongelooflijke manier heeft beledigd. Ik meen dat er weinig precedentes waren. Het enige wat u toen hebt gezegd, is dat Di Rupo aan het einde van een zwaar parlementair jaar waarschijnlijk een beetje overspannen was. U hebt voor Verwilghen ook niet afgedwongen wat elementair was, met name een wettelijke regeling inzake de spijtoptanten.

Op die manier hebt u met uw omgeving geleidelijk aan de minister van Justitie geïsoleerd. Dit kan het gevolg zijn van bepaalde verhoudingen binnen de VLD of binnen de regering maar de resultaten daarvan zijn toch wel nefast. Mijnheer de eerste minister, de incidenten volgen mekaar op: het protest van de procureurs des Konings, het protest van de magistraten van de parketten-generaal, het feit dat de minister van Justitie in het Parlement zelfs geen urgentie bekwam voor het wetontwerp inzake de bescherming van de getuigen, de gerechtelijke achterstand in Brussel, de ruzie met de voorzitter van de Kansspelcommissie en deze week het spektakel rond het rapport van San. Wat dit laatste betreft, was het toch wel bijzonder pijnlijk te moeten vaststellen dat mevrouw Reynders namens het Ministerie van Justitie lijnrecht inging tegen de conclusies van een experte die door de minister van Justitie was aangesteld. Het was een vertoning die we nog maar weinig hebben meegemaakt in de commissie voor de Justitie.

Mijnheer de eerste minister, het tweede gevolg is het feit dat het veiligheidsbeleid eigenlijk geblokkeerd is. De lijst is lang en ik zal ze dan ook snel overlopen. Het is nu eenmaal de realiteit dat dit veiligheidsbeleid is geblokkeerd. Er komt geen regeling voor de spijtoptanten. De wet op de bijzondere opsporingstechnieken werd deze week door voorzitter Erdman, nadat er een akkoord was bereikt in de Ministerraad, onderuit gehaald in de commissie voor de Justitie. De Liga voor de Rechten van de Mens heeft deze regeling definitief afgekeurd. Er zal vanaf augustus 2002 geen geld zijn om de experts te betalen in belangrijke dossiers van witteboordcriminaliteit zoals Lernout&Hauspie, Tractebel en misschien zelfs Sabena. Er is geen financieel-economisch parket. De anticorruptiedienst is leeggelopen

Les incidents se sont succédé: les protestations des procureurs, la querelle avec le président de la commission des jeux de hasard, le rapport Van San auquel Mme Reynders s'est radicalement opposée au sein de la commission.

La deuxième conséquence est que la politique de sécurité est bloquée. Aucune réglementation n'a vu le jour en ce qui concerne les repentis et les techniques spéciales d'enquête; il n'y a pas d'argent pour payer les experts fiscaux; le parquet financier et économique n'a toujours pas été créé; la police ne dispose pas des effectifs nécessaires pour accomplir toutes les tâches; il n'y aura pas de droit pénal de la jeunesse ni d'institutions fermées pour jeunes; la procédure accélérée n'est ni appliquée ni applicable; notre législation en matière de nationalité est une passoire et les Américains envisagent même de réinstaurer l'obligation de visa pour les Belges. Par ailleurs, seuls les partis de l'opposition ont soutenu la position adoptée par le ministre de la Justice dans le dossier concernant la lutte contre le terrorisme. A présent, le ministre est désavoué par M. Slangen.

Les propos dénigrants tenus par M. Slangen à l'égard de certaines personnes sont inacceptables. La manière dont il s'en prend au ministre Verwilghen est indécente et désastreuse pour la politique de sécurité. Soit le premier ministre soutient M. Slangen et il mine la position du ministre Verwilghen, soit il renvoie M. Slangen.

en beschikt op dit ogenblik niet meer over voldoende personeel. Er zijn onvoldoende politiemensen voor de gerechtelijke opdrachten en de dienst van de Veiligheid van de Staat die zich moet bezighouden met de bescherming van de economische belangen is gesloten. Er komt geen jeugdsanctierecht, mijnheer de eerste minister. Er zijn geen federale, gesloten instellingen voor jongeren en vanaf 1 januari zullen de jeugdrechters verplicht zijn om de jeugdige criminelen vrijuit te laten gaan omdat men heeft nagelaten in de instellingen te voorzien die daarvoor nodig zijn.

Het snelrecht wordt niet toegepast en is niet toepasbaar. In de strijd tegen het terrorisme stellen wij vast dat de snel-Belgwet en de Commissie voor Regularisatie zo lek zijn als een zeef. Dit wordt ten overvloede bewezen door het voorstel van de Amerikaanse Senaat om voor Belgen opnieuw de visumplicht in te voeren. Terroristen zijn in het bezit van Belgische paspoorten en de aanslag op Massoud werd vanuit België beraamd. Bij de Veiligheid van de Staat, mijnheer de eerste minister, bedraagt het normale kader vijfhonderd man, maar het is slechts met vierhonderd man opgevuld. Het was pijnlijk te zien hoe de minister van Justitie deze week, in de commissie voor de Justitie, inzake belangrijke Europese initiatieven, zoals het Europees aanhoudingsbevel en het actieplan tegen het terrorisme, slechts steun vond bij de oppositie, terwijl hij fundamenteel werd aangevallen door de groenen en door de socialistische partijen, van beide landsgedeelten.

De conclusie van de CD&V, mijnheer de eerste minister, is tweevoudig. De heer Slangen moet zonder meer weg. Het kan niet dat namens de eerste minister of door een autoriteit uit zijn omgeving dergelijke denigrerende uitspraken worden gedaan over burgers en over mensen. Bij Justitie, mijnheer de eerste minister, zult u een einde moeten maken aan de heersende dubbelzinnigheid. Ofwel steunt u de minister van Justitie en dan heeft dit twee consequenties. U desavoueert al degenen die zijn autoriteit aantasten en u steunt de minister van Justitie bij het zoeken naar de middelen en de instrumenten die noodzakelijk zijn om een behoorlijk veiligheidsbeleid te voeren. Ofwel steunt u hem niet en dan hebt u de autoriteit en de bevoegdheid om hem de laan uit te sturen. Het gaat dus niet alleen om Marc Verwilghen of om de minister van Justitie. U hebt zelf uitdrukkelijk gezegd dat het werk van uw regering zal worden getoetst aan het veiligheidsbeleid. Wat nu is gebeurd, mijnheer de eerste minister, is ten eerste onfatsoenlijk ten opzichte van uw minister van Justitie, maar is vooral catastrofaal voor het veiligheidsbeleid. Juist daarop zullen uw meerderheid en deze regering worden beoordeeld.

02.04 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, twee jaar geleden waaide er een positieve wind door het land. De verwachtingen waren groot en de stijlbreuk met de vorige regering was zo mogelijk nog groter. Openheid, een nieuwe debatacultuur, ja, zelfs de aanwerving van een communicatieadviseur, de heer Slangen, zouden, zo zei de eerste minister toen, helpen bij het uitstippelen van een nieuw communicatie- en voorlichtingsbeleid. Op het eerste zicht was dat een goede zaak. Waren eerste minister Dehaene, maar vooral ministers Colla en Pinxten niet gestruikeld over een gebrek aan crisiscommunicatie? Dat mocht in de toekomst niet meer gebeuren.

Mijnheer de eerste minister, in tegenstelling tot de voorgaande

02.04 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Nous attendions beaucoup de ce gouvernement qui allait manifester davantage d'ouverture. M. Slangen allait apporter sa pierre à l'édifice. Ce sont des lacunes dans la communication lors de la crise qui ont causé la chute du précédent gouvernement.

Les membres libéraux et socialistes du gouvernement ne

sprekers stonden wij vrij positief tegenover paars. Vandaag stellen wij vast dat u van paars stilaan een karikatuur maakt.

Uw paars blijkt alleen te werken bij een hoogconjunctuur. Immers, wij zien vandaag het ene conflict na het andere. Ze werden hier vandaag eens allemaal op een rijtje gezet. Van bij het begin hebben wij erop gewezen dat de PS haar maagdelijkheid inzake politieke benoemingen niet opnieuw kon hebben verkregen door alleen maar in uw ogen te kijken.

Door uw beleid en uw communicatie worden de verschillen tussen rood en blauw uitvergroet. Daardoor hebt u de geloofwaardigheid van uw coalitie mee ondermijnd.

De vraag die we vandaag stellen gaat over de communicatie van uw regering en de rol die de heer Slangen daarin speelt. Hij is immers in het begin verantwoordelijk geweest voor de vele goed-nieuws-shows. Hij inspireert u volgens mij tot een vreemdsoortige peptalk, waarin niemand meer gelooft. Mijn collega's hebben daar vandaag al naar verwezen.

Slangen wordt vooral ingezet om aan communicatiesturing, communicatiebeheersing te doen. Ook daarover is de jongste weken bericht. Bovendien heeft hij de voorbije maanden en zelfs jaren, weliswaar in persoonlijke naam als ik u mag geloven, met allerlei uitspraken de mensen de gordijnen ingejaagd. Zijn arrogantie in de dioxinecommissie hebben wij aan den lijve kunnen merken. Dan was er zijn column 'Ik hou niet van onderwijzers' in *Bonanza*. Als klap op de vuurpijl zijn er dan de uitspraken van vorige week, waarmee hij zich, collega Tant, waarschijnlijk hoopt onsterfelijk te maken. Herinner u uitspraken van vroeger.

Met die uitspraken bracht hij niet enkel minister Verwilghen een slag onder de gordel toe en ondermijnde hij diens geloofwaardigheid. Terloops wil ik melden dat ik ook voor minister Verwilghen een vraag heb. Ik wil zijn versie van de feiten kennen. Ik wil bijvoorbeeld wel eens weten of het inderdaad het eerste signaal is dat hij heeft gekregen over het feit dat er rond zijn positie in de regering onduidelijkheid bestaat.

Slangen heeft ook de positie van de politiek in het algemeen en de politici aangetast door te zeggen dat minister Verwilghen te goed is voor de politiek. Daarmee zegt hij ook dat wie wel mee kan draaien in het politieke systeem, een vreemde en slechte soort van politicus is. Het gaat dan over u, mijnheer de eerste minister, maar eigenlijk ook over ons.

Ik sluit mij aan bij collega Van Parys die protesteerde tegen de uitspraken dat de burgers van dit land in verschillende klassen en rangen kunnen worden ingedeeld. Volgens mij creëert hij stilaan voor u een levensgroot probleem. Ik hoop dat u dat zelf ook onder ogen ziet. Ik wil u dan ook een aantal vragen stellen.

De heer Slangen werd door u aangeworven om uw communicatiebeleid te voeren. Wat vindt u daar zelf van? Vindt u dat de regering tot nu toe een geslaagd communicatiebeleid voert? Moet u er niet in de eerste plaats voor zorgen dat de bevolking geïnformeerd wordt over maatregelen die de regering neemt of, liefst,

parviennent pas à s'entendre en période de haute conjoncture. La politique de communication du premier ministre a accentué les différences entre les socialistes et les libéraux, ce qui a porté atteinte à la crédibilité de ce gouvernement.

M. Slangen oriente la communication dans un sens déterminé. Par ses nombreuses déclarations arrogantes, il s'est par ailleurs attiré les foudres de nombreuses personnes.

Je songe à son intervention lors de la commission de la dioxine, à son article dans le magazine *Bonanza*. Et la semaine dernière, en déclarant que le ministre Verwilghen est "trop bon pour faire de la politique", il a porté atteinte à la crédibilité du ministre Verwilghen et a nui à l'ensemble du monde politique et aux hommes politiques en général. M. Slangen a créé un problème grave.

M. Slangen a été engagé par le premier ministre en tant que spécialiste de la politique de communication. Peut-on parler de succès à ce propos? La population est-elle informée correctement et en temps opportun des décisions prises? La communication orchestrée par M. Slangen dans le dossier de la Sabena ne s'est-elle pas soldée par un échec? A-t-il joué un rôle dans le conflit de la Sabena? Lequel?

M. Slangen occupe prétendument une fonction de conseiller externe mais, le 7 décembre 1999, le premier ministre précisait encore que son collaborateur avait été désigné en qualité d'expert par arrêté ministériel et était doté du même statut que les autres membres du cabinet.

genomen heeft? Meestal gaat het immers om initiatieven die men over twee of drie jaar zal nemen. Op de duur weten de mensen echt niet meer wat waar is en wat bij mooie intenties blijft.

Hebt u de heer Slangen ingeschakeld in de crisiscommunicatie rond Sabena? Ik was op een aantal debatten aanwezig met mensen van Sabena. Het debat van daarnet heeft het ook duidelijk gemaakt. Ik denk niet dat de communicatie van uw regering een voorbeeld van crisiscommunicatie was. U had nochtans lessen kunnen trekken uit de dioxinecrisis.

Mensen stonden van vandaag op morgen op straat, zonder dat zij het ook maar hebben zien aankomen. Slangen was daarvoor juist aangeworven. De vraag is: heeft Slangen in dat conflict rond Sabena een rol gespeeld? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet, aangezien dit toch als zijn taak werd beschouwd?

Vervolgens kom ik tot het vierde punt. Hier heerst enige onduidelijkheid. Ik dacht uit uw uitspraken te moeten afleiden dat de heer Slangen in persoonlijke naam heeft gesproken en dat hij dus tot de administratie, noch tot een kabinet kon behoren. Daardoor zou er geen gezagsrelatie zijn met u, want hij is zagezegd een extern adviseur. Ik heb de moeite gedaan om eens na te kijken wat u daarover vroeger al hebt gezegd. Ik citeer uw antwoord over de situatie van de heer Slangen op 7 december 1999. Daar zegt u dat hij een expert/opdrachthouder of een expert/deskundige is, bij ministerieel besluit aangesteld, en dat hij hetzelfde statuut heeft als een kabinetslid. Ik citeer u: "Men vraagt mij welke zijn opdracht is. Welnu, hij is een lid van mijn kabinet. Ik heb hem een opdracht gegeven". Dit dateert van 7 december 1999.

02.05 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: U volgt dat blijkbaar niet. U bent waarschijnlijk te veel bezig geweest met iets anders. Blijkbaar volgt u niet.

02.05 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: A présent, la situation est tout à fait différente: je n'ai plus de cabinet. Vous êtes mal informée.

02.06 **Annemie Van de Casteele** (VU&ID): Het is een vraag aan u, mijnheer de eerste minister. Collega Bourgeois heeft er reeds naar verwezen.

02.07 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Die heeft al door dat hij expert is. Hij zet tenminste zijn website open. Misschien kunt u dat volgende keer ook doen.

02.08 **Annemie Van de Casteele** (VU&ID): Ik zeg alleen dat het heel verwarrend is en dat we het op de duur niet meer weten. Hij was gelijkgesteld aan andere kabinetsleden. De vergoeding blijft dus dezelfde. U zegt letterlijk: "Hij ontvangt een vaste vergoeding die onderhevig is aan alle sociale bepalingen wat lonen van ambtenaren betreft". Ik heb niet gezegd wat de waarheid was, mijnheer de eerste minister, maar ik heb u erop gewezen dat dit de situatie was waarnaar u verwees in december 1999. Nu zegt u dat er geen gezagsrelatie is met de heer Slangen en dat hij dus vrijuit kan spreken zonder dat u zich daarover als minister tot wiens kabinet hij zou behoren, zorgen hoeft te maken. U bent daarvoor dus niet politiek verantwoordelijk. Vindt u niet dat de heer Slangen in die positie door zijn uitspraken politiek en politici in het algemeen in diskrediet kan brengen?

02.08 **Annemie Van de Casteele** (VU&ID): Quelle fonction M. Slangen occupe-t-il? Bien qu'apparemment, il exerce une fonction au cabinet du premier ministre et y bénéficie d'une rémunération fixe qui fait l'objet de retenues légales etc., il n'y aurait aucun lien d'autorité entre eux et M. Slangen s'exprimerait uniquement en qualité de conseiller externe. Comment concilier tout cela?

Ik wil inderdaad uitgeklaard zien wat de situatie van de heer Slangen is. Hij heeft zelf gezegd dat als hij moet kiezen tussen zijn spreekrecht en zijn functie als extern adviseur, hij ervoor kiest om zijn spreekrecht te behouden en zijn functie als extern adviseur laat vallen. Dat geeft reeds een gemakkelijke weg aan, mijnheer de eerste minister. Concreet betekent dit dat u de heer Slangen zou kunnen zeggen dat hij niet meer geacht wordt publieke uitspraken te doen die op een of andere manier onder uw politieke verantwoordelijkheid kunnen vallen, als hij zijn taak voor u voortzet, zelfs al hebt u met hem geen gezagsrelatie.

Ik sluit mij tenslotte aan bij degenen die de vraag stellen of wij niet teveel betalen voor een communicatieadviseur waarvan ik u vraag hem te evalueren. Is het niet zo dat de heer Slangen tot op heden al onbetaalbare publiciteit heeft gekregen voor zijn bureau en dat hij u eigenlijk zou moeten betalen voor die publiciteit?

Ten slotte zou ik graag weten wat u zult doen om de geloofwaardigheid in deze van minister Verwilghen en van heel de regering te herstellen.

02.09 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer Annemans, u kunt gerust zijn. Het zal een kort, bondig en accuraat antwoord zijn.

Mijnheer de voorzitter, de heer Annemans heeft gezegd dat een aantal roddels de ronde doen. Het ontslag zou geweigerd zijn. Hij speelde in op een samenzweringstheorie. Ik zal niet verder ingaan op de roddels die in de Belgische politiek de ronde doen, zoniet zou ik alle dagen in de commissie aanwezig moeten zijn om alle roddels te beantwoorden. Mijnheer Annemans, u hebt ze zelf roddels genoemd. Het gaat hier over roddels die elke grond missen.

02.10 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik trek mijn woorden in. Het was geen roddel.

02.11 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer Annemans, u begint te verzwakken. U was vroeger veel accurater in uw vragen. Nu geeft u mij een open doel door zelf te zeggen dat het roddels zijn.

02.12 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de eerste minister, ik heb gezegd dat het volgens u roddels zijn. Voor mij is het de waarheid.

02.13 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer Annemans, u hebt gezegd dat het roddels zijn en dat klopt inderdaad. U weet zeer goed wat roddels zijn. Ik ga hier niet verder op in.

Mijnheer Annemans, ik kan het niet helpen dat u een zwak moment in uw uiteenzetting had en dat u de eerste minister een open doel geeft om daarop te antwoorden.

02.14 **De voorzitter**: Mijnheer Annemans, als u de eerste minister kent, had u dit kunnen voorspellen. Mijnheer de eerste minister, gaat u verder.

02.15 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, ik ben de jongste tijd veel in het buitenland geweest. Bij mijn thuiskomst

Les services du conseiller en communication ne coûtent-ils pas trop cher? On a déjà fait suffisamment de réclame pour l'agence publicitaire de M. Slangen. Quelles mesures le premier ministre prendra-t-il pour rétablir la crédibilité du ministre Verwilghen et du gouvernement?

02.09 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Je ne répondrai pas aux ragots à propos du licenciement de M. Slangen et de la conspiration contre le ministre Verwilghen, auxquels M. Annemans a fait référence. Ils sont dénués de tout fondement.

02.10 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): M. Slangen a-t-il présenté sa démission?

02.11 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Ce n'est qu'un des nombreux ragots qui circulent...

02.12 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Ce n'est donc pas vrai?

02.15 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Ce débat est grotesque!

vernam ik alle heisa die de jongste week terzake in de pers verscheen. Ik vraag mij af waarmee wij bezig zijn? De voorbije week waren er onder meer discussies in de actualiteit over het klonen van de mens en de uitspraken van president Bush over het al dan niet binnenvallen van Irak. Ik heb dit weekend ook een aantal belangrijke maatregelen inzake de verkeersveiligheid aangekondigd. De oppositie heeft daarvoor trouwens ook veel belangstelling en heeft daar ook specialisten voor. Waarmee is de Wetstraat de voorbije weken bezig geweest? De levensbelangrijke vragen inzake internationale en binnenlandse politiek? Neen, wij waren bezig met een uitspraak van de heer Slangen, mijn communicatieadviseur. Wij geven daarmee blijk van meer met onszelf en met het politieke wereldje in de Wetstraat bezig te zijn dan met wat de mensen bezighoudt. Dat is mijn eerste reactie op wat de voorbije dagen is gebeurd. Niemand scheen genoeg te krijgen van de commotie in de pers.

Bij mijn terugkeer heb ik de heer Slangen ondervraagd. Ik heb hem gezegd dat het op zijn zachtst gezegd ongelukkige uitspraken zijn. Hij heeft dat ook erkend. Hij zegt dat hij dat niet zo heeft bedoeld, maar hij kan aannemen dat dit zo werd geïnterpreteerd.

Hij erkende, op zijn zachtst gezegd, ongelukkige uitspraken te hebben gebruikt. Daarom bood hij de minister van Justitie zijn verontschuldiging aan, zowel mondeling als schriftelijk.

Het programma TerZake was een van de weinige uitzendingen over deze aangelegenheid die ik zag, waar de heer Slangen zich kon verdedigen door te zeggen wat hij werkelijk bedoelde. Hij erkende trouwens dat hij zich verkeerd had uitgedrukt. In dat programma zei hij overigens dat de minister van Justitie goed werk levert, in elk geval beter – en hierin kan ik hem bijtreden – dan zijn voorgangers, de heren De Clerck en Van Parys.

Wat de heer Slangen ook zei, ik ben van mening dat de heer Verwilghen een goed minister is. Het beste bewijs hiervan is te kijken naar wat hij reeds realiseerde op het terrein, maar niet door hem te vergelijken met zijn voorgangers. Net zoals de heer Bourgeois wil ik het daarover even hebben. Dat is immers de essentie, wat er van minister Verwilghen ook moge worden gezegd.

De heer Slangen had het wel over politici van 1^{ste}, 2^{de} en 3^{de} klasse, maar als een minister deel uitmaakt van mijn regering, dan zal hij wellicht een goed minister zijn, anders zou er daar voor hem geen plaats zijn.

Minister Verwilghen doet wat hij moet doen. Trouwens dat gaf de heer Slangen ook toe in het programma TerZake. Dat is ook de reden van mijn reactie toen mij werd gevraagd wat ik vond van deze aangelegenheid. Inderdaad, waar was het probleem als de heer Slangen in Terzake toegaf dat de heer Verwilghen een goed minister was? Waarom al die heibel dan, vroeg ik mij af.

Toen de heer Slangen in Terzake werd geïnterviewd door Phara De Aguirre die hem het vuur aan de schenen legde, gaf hij toe dat de heer Verwilghen een goed minister is, alleszins beter dan zijn voorgangers. Hij staaft dat zelfs en dat wil ik ook doen.

Vaak wordt beweerd dat de minister van Justitie geen werk maakt van

Nous sommes appelés à résoudre d'urgence un grand nombre de problèmes importants et la Chambre des représentants perd son temps à analyser les déclarations de mon expert en communication! N'a-t-elle rien d'autre à faire que s'intéresser à ce genre de futilités? Le monde politique est trop nombriliste.

Après toute la commotion suscitée par ses propos, j'ai interrogé M. Slangen concernant ses déclarations indéniablement malencontreuses, et il a fait son *mea culpa*. Il a adressé par écrit et oralement ses excuses au ministre Verwilghen. Au cours de l'émission *TerZake*, il a également fait son autocritique. Il a dit que Marc Verwilghen était un bon ministre et qu'il était meilleur que ses prédécesseurs. Je suis tout à fait d'accord avec lui. Pour s'en convaincre, il suffit de voir les faits: il appartient à mon gouvernement et il fait son travail.

Aujourd'hui, le Conseil des ministres a envoyé la législation relative aux techniques spéciales d'enquête au Conseil d'Etat. Je souligne que cette législation est nécessaire depuis dix ans. Aujourd'hui, elle est prête, à l'exception d'un règlement concernant les repentis au sujet duquel j'attends encore l'avis du Conseil des procureurs du Roi.

Le régime disciplinaire est un deuxième bon exemple. Plusieurs ministres de la Justice avaient déjà voulu instaurer un tel régime. L'actuel ministre y est enfin parvenu. Un projet de loi sera déposé sous peu au parlement. Le parquet fédéral constitue un autre exemple. Les partis de la majorité sont parvenus à un accord à ce sujet. Il sera déposé sous la forme d'une proposition de loi et emporte l'adhésion de tous les parquets. Ces exemples sont la meilleure preuve du fait que le ministre et le gouvernement font de l'excellent travail. M. Slangen l'a également

een en ander. Welnu, ik wil dat tegenspreken. Vandaag nog, tijdens de Ministerraad werd een ontwerp van wet goedgekeurd omtrent de bijzondere opsporingsmethodes. Dit ontwerp werd aan de Raad van State overgemaakt. Hiermee zal eindelijk, na tien jaar, een wettelijke regeling bestaan omtrent de bijzondere opsporingsmethodes. De specialisten in justitie hier aanwezig zullen mij niet tegenspreken. Al jaren spreken de rechters van de correctionele rechtbanken verdachten vrij, ook al staan de feiten vast en zijn zij bewezen in hoofde van de verdachte, precies omdat elke wettelijke basis ontbreekt omtrent de aangewende methodes om de feiten te bewijzen.

Dit was geen gemakkelijk klus, maar vandaag is dit wetgevend werk klaar en het ontwerp werd overgemaakt aan de Raad van State. Eindelijk zullen wij beschikken over een wettelijke basis voor aangelegenheden zoals pseudo-koop, inkijkoperaties en alle mogelijke bijzondere opsporingstechnieken.

Een zaak moet nog wel worden geregeld, met name die van de spijtoptanten. In dat verband wacht ik op het advies van de procureurs des Konings, op basis waarvan de minister van Justitie initiatieven kan nemen.

Ik word thans geïnterpelleerd over uitspraken van de heer Slangen, terwijl het beter ware mocht de oppositie de wetgevende initiatieven van de minister van Justitie wat steunen.

Een tweede voorbeeld van wat er vandaag werd gedaan betreft de tuchtrechtelijke regeling. Al jaren, en zeker na de zaak-Dutroux, had men het over het tot stand brengen van een tuchtrechtelijke regeling. Welnu, vandaag, na alle nodige adviezen, onder andere van de Raad van State, werd de tekst in dat verband goedgekeurd in de Ministerraad en volgende week zal deze worden voorgelegd aan het Parlement. Eindelijk zullen wij beschikken over een tuchtregeling voor de magistratuur, aangepast aan de feiten die door verschillende onderzoekscommissies werden vastgelegd.

Dat is vandaag de realiteit op het departement Justitie. Essentiële wetsontwerpen, waarover de oppositie nu praat maar die nooit zijn gerealiseerd, worden vandaag één voor één ingediend.

Ten derde, ik kom tot het federaal parket. Ik meen te mogen zeggen dat hierover tussen de partijen van de meerderheid eensgezindheid is.

02.16 Yves Leterme (CD&V): Uitzonderlijk.

02.17 Eerste minister Guy Verhofstadt: Dat is niet uitzonderlijk. U hebt daar moeite mee. Ik weet dat. Voor u is politiek zeer eenvoudig. Als men in de meerderheid zit, moet men zijn mond houden en mag er geen debat zijn, maar als men in de oppositie zit, mag men gelijk wat zeggen. Dat is uw houding ten overstaan van de politiek. Ik heb dat ook gedacht. Ik heb ook op die manier oppositie gevoerd, maar op een bepaald ogenblik heb ik ingezien dat er betere, andere wegen zijn.

Er is een akkoord voor een nieuw federaal akkoord, waarin de verschillende maatregelen uit het Octopusakkoord zijn opgenomen en

reconnu.

02.17 Guy Verhofstadt, premier ministre: M. Slangen s'est excusé et il a loué le travail du ministre Verwilghen. Le ministre de la Justice a fourni de l'excellent travail jusqu'à présent. Il n'y a donc aucun problème et on ferait mieux de s'occuper de choses plus importantes.

dit zal in de vorm van een voorstel in het Parlement worden ingediend. Er is een consensus met al de magistraten die daarbij zijn betrokken: de parketten-generaal, de procureurs-generaal en de procureurs des Konings.

Ik geef u drie voorbeelden en dan spreek ik slechts over het werk dat de minister van Justitie deze week heeft verzet en de voorstellen die hij deze week heeft ingediend. Het feit dat die plannen, waarover men al jaren spreekt zonder iets te realiseren, nu onder de vorm van wezenlijke, substantiële wetsontwerpen en wetsvoorstellen namens de meerderheid en namens de regering – door hem voorbereid – worden ingediend, is het beste bewijs dat de minister van Justitie uiterst goed werk levert. Dat heeft de heer Slangen trouwens erkend. Hij heeft er wel de noot aan toegevoegd dat de minister veel beter werkt dan zijn voorgangers, die dat allemaal niet hebben gedaan.

Dat is voor mij het belangrijkste, mijnheer de voorzitter. De heer Slangen heeft zich voor zijn ongelukkige uitspraken verontschuldigd. Hij heeft gezegd dat hij het niet zo had bedoeld. Ik heb met mijn eigen ogen kunnen zien welke positieve evaluatie de heer Slangen maakt van het werk op Justitie en ik heb u alleen al voor deze week drie voorbeelden gegeven van essentiële wetsontwerpen die dankzij het initiatief en de actie van de minister zijn goedgekeurd. Dat zijn feiten en die zijn veel belangrijker dan al de tamtam en de retoriek die daarover wordt opgebouwd. Daar bent u een hele week mee bezig geweest in plaats van u op de essentiële dingen in de politiek te concentreren.

02.18 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, de heer Cortois haalt mij de woorden uit de mond. Ik moet mij bijna excuseren omdat ik de eerste minister over deze zaak heb ondervraagd. Ik ga daar niet mee beginnen natuurlijk. Ten eerste, het Parlement houdt zich bezig waarmee het wil. Ten tweede, ik kan u verzekeren dat het Parlement zich deze week met heel wat andere zaken heeft beziggehouden. Wij hebben ons helemaal niet met de heer Slangen beziggehouden. Dat thema is door u – en waarschijnlijk door uw communicatiespecialisten – naar de vrijdagavond om 17.00 uur verschoven. Dat is alles wat wij over de heer Slangen hebben gedaan. Verder hebben wij in de commissie voor de Justitie dagenlang over essentiële zaken gedebatteerd. Ik verwijs, onder andere, naar het dossier over de vreemdelingencriminaliteit van mevrouw van San.

Ik kom tot de kwestie van de roddels. Dat is een beetje goedkoop. Dat is “een truc van luie charel”. Ik heb u gevraagd of het al dan niet een roddel is dat hij aan u zijn ontslag heeft aangeboden. U hebt daar niet op willen antwoorden.

02.19 Eerste minister Guy Verhofstadt: Ik heb beaamd dat het een roddel is. Dat heb ik u toch gezegd. Een roddel is iets dat niet waar is.

02.20 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Dan zijn wij akkoord. De heer Verhofstadt verklaart hic et nunc dat de heer Slangen nooit zijn ontslag heeft aangeboden en dat hij het Slangen daarom ook niet uit zijn hoofd heeft gepraat. Dat noteer ik.

Dit is een rel en u bent politicus genoeg om te weten dat een rel over

02.18 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Devrais-je m'excuser d'avoir interpellé le premier ministre? Le Parlement s'entretient de ce que bon lui semble. C'est la première fois que nous évoquons la question de M. Slangen et uniquement parce que le premier ministre n'a pu se libérer plus tôt pour répondre au Parlement.

J'ai demandé si l'information relative à la démission présentée par M. Slangen n'était qu'une rumeur. Le premier ministre n'a pas répondu à cette question.

02.19 Guy Verhofstadt, premier ministre: J'ai confirmé qu'il s'agissait d'une rumeur.

02.20 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Je prends acte de cette réponse. Le premier ministre nie que M. Slangen et ses déclarations ont suscité une controverse. Il aurait voulu

de communicatiestrategie van uw regering wel haar belang heeft.

Ik kijk nu niet bepaald naar wat er nadien wordt gedaan om de zaak te herstellen, net zomin als u keek naar wat Dehaene deed toen hij na de nota-Destickere een poging ondernam om de zaak te herstellen. Ik kijk evenmin naar "TerZake" voor de excuses van Slangen en dergelijke.

Om te weten wat er echt gaande was, kijk ik naar wat Slangen oorspronkelijk heeft gezegd. Zolang u niet in het land was om hem bij de hand te houden, zolang u er niet was om hem opnieuw tot de orde te roepen, heeft hij verklaringen afgelegd. Hij heeft ze nadien nog bevestigd.

02.21 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Dat dateert van maandag en ik was maandag niet in het land.

02.22 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Zolang u geen contact had.

Slangen heeft wel degelijk verklaringen afgelegd, onder meer over democratie. Wat hij meende, kwam er beknopt op neer dat ook dommeriken en tweede- en derdeklassers in een regering moeten zetelen, omdat een regering een afspiegeling van het land moet zijn. Men zou denken dat een democratie erop gericht is om dankzij het volk de meest bekwame mensen aan het bewind te brengen. Maar, dat was niet waar. Ook mensen die niets van politiek kennen, die onbekwaam zijn, die van tweede en derde categorie zijn, komen in een regering, dixit Slangen. Dat is maar logisch, dat moet ook kunnen in een democratie. Zeer eigenaardige redenering!

Feit is dat Slangen effectief minister Verwilghen mag aanvallen en nu komt Verhofstadt de scherven lijmen. U hebt trouwens ook voor het zomerreces in de plenumvergadering een "Brice De Ruyver-nummertje" opgevoerd, door een tekstje van Brice De Ruyver voor te lezen om te zeggen wat deze regering allemaal had gedaan inzake Justitie.

Maar, de essentie is dat er mag worden geschoten, met een halve toestemming, ditmaal met een "reparering" omdat het tenslotte om een medewerker gaat. Met halve toestemming van de eerste minister mag er worden geschoten op Verwilghen. Dat heeft iedereen begrepen.

Verwilghen kan zich geen betere vijand bedenken – ik heb er zelf ook al van genoten – dan Slangen. Wat er nu is gebeurd, maakt Verwilghen zeer populair. Als het de bedoeling was van zijn populariteit te verminderen, is dat zeker niet gelukt. Ik kan u zeggen hoe de publieke opinie reageert.

Die Slangen-geschiedenis heeft haar bedoelingen gehad. Vooral het feit dat Slangen mag blijven, zelfs als hij u zijn ontslag aanbiedt, bewijst dat Slangen een macht over u heeft die in feite heel groot is. Hij heeft zoveel macht over u dat hij zich zelfs kan veroorloven u zijn ontslag aan te bieden, wetende dat u het zult weigeren. Zoveel macht heeft hij over u.

Later zal ik nog wel eens uit de doeken doen waarom ik denk dat hij

indiquer ce que signifie à ses yeux la démocratie: celle-ci compte dans ses rangs des citoyens de deuxième et de troisième catégorie et le gouvernement en est le reflet. M. Slangen a donc déclaré que notre pays n'est pas dirigé par les personnes les plus qualifiées.

02.22 **Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Cet incident montre donc qu'il ne faut pas tirer sur le pianiste, en l'occurrence le ministre Verwilghen. Cela ne fait qu'accentuer la popularité du ministre.

La deuxième leçon que nous tirons de cette affaire est la suivante: M. Slangen exerce un pouvoir important sur le premier ministre, ce qui est intolérable. Il sait qu'il peut présenter sa démission puisqu'elle sera de toute façon refusée par le premier ministre. Ce pouvoir découle de la manière dont la crise de la dioxine a été réglée mais c'est un récit que je vous conterai une autre fois.

zoveel macht over u heeft. U weet wat ik in dat verband denk en het heeft te maken met de dioxine-zaak voor de vorige verkiezingen. Ik ben van mening dat de macht die Slangen over u heeft, niet normaal is. Dat is wat ik heb geleerd en wat de burgers in het nieuws hebben gelezen.

02.23 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, ik wens aan de heer Bourgeois te zeggen dat de vragen die hij heeft gesteld niet in het interpellatieverzoek waren opgenomen. Ik zal op die vragen maandag schriftelijk antwoorden.

02.23 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Je fournirai demain une réponse à la question de M. Bourgeois concernant le traitement de l'intéressé. Je ne connais pas ces données de mémoire.

02.24 **Geert Bourgeois** (VU&ID): Ik neem er akte van, mijnheer de eerste minister. Als u mij het antwoord bezorgt, vervalt het eerste punt van mijn repliek. Ik verwacht dat antwoord.

02.24 **Geert Bourgeois** (VU&ID): J'en prends bonne note. M. Slangen a déclaré que le ministre Verwilghen ne possède pas les qualités requises pour faire de la politique au plus haut niveau. M. Slangen a ensuite présenté ses excuses mais M. Verwilghen les a-t-il acceptées? Les initiatives auxquelles le premier ministre fait référence pour défendre la politique du ministre Verwilghen ne sont toujours pas approuvées par le Parlement et les expériences du passé en disent long sur ce point. Le bilan de la politique de sécurité est très négatif.

Dan kom ik meteen tot de essentie van de zaak. U spreekt over een mineur incident. Uw communicatieadviseur heeft verklaard dat Verwilghen niet beschikt over de capaciteiten om aan toppolitiek te doen. Daarop komt het neer. U zegt dat hij zich heeft verontschuldigd, mondeling en schriftelijk. Er is niet geweten of de heer Verwilghen die excuses heeft aanvaard. Ik lees in de kranten dat de minister van Justitie zegt: "Tussen mij en Verhofstadt is het uitgeklaard.". Hij spreekt zich echter niet uit over Slangen. Hij heeft in ieder geval aanvankelijk heel wat anders over Slangen gezegd dan wat uit uw antwoord kan worden afgeleid.

Le premier ministre n'a pas réussi à nous convaincre, ni à convaincre la population. Son conseiller en communication s'en est pris violemment au ministre Verwilghen et le premier ministre n'en tire aucune conclusion. L'opinion publique sait à présent que la personne qui est censée donner corps à la politique en matière de justice et de sécurité n'a plus de rôle à jouer et certains s'en réjouissent. Et c'est cela qui nous occupe!

Uw tactiek is heel doorzichtig. U stelt dat we daar allemaal niet zo zwaar moeten aan tillen. Verwilghen is een goede minister van Justitie die doet wat hij moet doen. U beperkt zich tot 3 elementen die allemaal zouden geregeld zijn. Dat punten in de Ministerraad werden goedgekeurd, betekent helemaal niet dat ze de eindstreep halen in het Parlement. Ik verwijs naar de anonieme getuigen. Dat lag niet aan de oppositie. Wijs veeleer naar uw meerderheid. Als het erop aankomt om een veiligheidsbeleid op sporen te zetten, moet u zeker niet naar de oppositie wijzen. U weet heel goed dat de balans inzake resultaten op het veiligheidsbeleid bedroevend is. De Verhofstadt-speak zal daar niets aan veranderen. U weet dat uw antwoord ons niet heeft overtuigd. U weet nog beter dat uw antwoord de publieke opinie niet overtuigt.

Wat is de essentie van de feiten? Uw communicatieadviseur waar u pal achter blijft staan – om welke redenen ook – heeft voor zover dat nog mogelijk was uw minister van Justitie helemaal onderuitgehaald. Verwilghen was al groggy. Zijn beleid – wat u er ook over moge beweren – was al geblokkeerd. Het vertrouwen op het terrein is weg. En dan komt uw communicatieadviseur hem met de grond gelijkmaken. U trekt hier geen conclusies uit. De man blijft uw communicatieadviseur.

U zegt: "Waar zijn we mee bezig?". Ik zal het u zeggen. De publieke opinie weet dat de man die uw justitiebeleid moet incarneren en uw veiligheidsbeleid vorm moet geven niet meer meetelt, uitgeteld is en dat brede kringen in de meerderheid hierin genoeg scheppen. Dat is er aan de hand!

02.25 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Dat is uw interpretatie, de vernauwdheid in de manier van (...)

02.26 **Geert Bourgeois** (VU&ID): U hebt een communicatieadviseur in dienst genomen om de perceptie bij de bevolking bij te stellen. Laat hem maar eens informeren wat de perceptie bij bevolking van dit antwoord is en van uw conclusies uit dit incident.

02.27 **Tony Van Parys** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, de eerste minister heeft de vraag gesteld waarmee wij ons bezighouden. Hij vraagt zich af waarom een uitspraak van een veiligheidsspecialist en communicatieverantwoordelijke ons zo beroert.

Mijnheer de eerste minister, in mijn interpellatie heb ik zeer duidelijk aangetoond dat dit een incident is in een reeks van heel veel incidenten waaruit zeer duidelijk blijkt dat Marc Verwilghen alleen nog gedoogd wordt op het departement van Justitie.

02.28 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer Van Parys, u hebt problemen met mijn antwoord omdat de heer Verwilghen het beter doet dan u vroeger.

02.29 **Tony Van Parys** (CD&V): Mijnheer de eerste minister, u laat Verwilghen langzaam wegzinken in het moeras. U doet dit geleidelijk aan. Waarmee zijn we bezig, vraagt u zich af. We zijn bezig met de gevolgen van deze situatie. De gevolgen heb ik reeds in mijn interpellatie opgesomd. We verliezen de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, de strijd tegen de straatcriminaliteit en de strijd tegen het terrorisme omdat we niet over de nodige instrumenten beschikken.

Ik wil even ingaan op uw ongelooflijke uitspraak dat u eigenlijk de steun van de oppositie verdient. Mijnheer de eerste minister, deze week heeft uw minister van Justitie in de commissie voor de Justitie van de Kamer een uiteenzetting gegeven over de belangrijke beslissingen die moeten genomen worden op Europees niveau in verband met het Europees aanhoudingsmandaat en het actieplan tegen het terrorisme. De enige steun die hij heeft gekregen voor de teksten die voorlagen was steun van de oppositiepartijen. Zowel de PS, de SP.A, Ecolo en Agalev hebben die teksten onderuitgehaald. Als deze teksten volgende week op Europees niveau worden besproken zult u van goeden huize moeten zijn om ervoor te zorgen dat deze teksten niet worden teruggefloten door de Franstalige meerderheidspartijen in het bijzonder en de groenen in het algemeen.

Ik voeg daar nog het volgende aan toe. U beroemt zich erop dat de Ministerraad een akkoord heeft bereikt over het ontwerp over de bijzondere opsporingstechnieken. Dat is op zichzelf zeer positief, maar een scenario zoals dat met de spijtoptanten lijkt in de maak. De voorzitter van de commissie voor de Justitie van de Kamer heeft bij de bespreking van de begroting afgelopen week de minister van Justitie gewaarschuwd dat hij fundamenteel voorbehoud heeft bij de tekst, ook al is die dan in de Ministerraad goedgekeurd. Daarbij verwijst hij naar de analyse van de Liga van de Rechten van de Mens. Herinner u hetzelfde scenario in verband met het wetsontwerp van de spijtoptanten. Ook toen is de hele heisa begonnen met een persconferentie van de Liga van de Rechten van de Mens. Daarna

02.27 **Tony Van Parys** (CD&V): J'ai clairement démontré que cet incident faisait partie d'une série d'incidents qui indiquent que le ministre Verwilghen n'est plus que toléré et qu'on le laisse lentement s'enfoncer dans les sables mouvants.

02.28 **Guy Verhofstadt**, premier ministre: Le Conseil des ministres n'a jamais approuvé de projet concernant les repentis.

02.29 **Tony Van Parys** (CD&V): Nous nous trouvons confrontés aux conséquences de cette situation: nous sommes occupés à perdre le combat contre la criminalité et le terrorisme car nous sommes privés des instruments nécessaires pour mener ce combat. Le ministre Verwilghen reçoit davantage de soutien de l'opposition que de la majorité pour sa politique de sécurité. Le Conseil des ministres est parvenu à un accord sur le projet relatif aux techniques spéciales de recherche mais le scénario du projet sur les repentis semble se répéter. Le président de la commission de la Justice émet des réserves.

M. Erdman, le président de la commission, a déclaré qu'il n'acceptera jamais ce projet. La Ligue des droits de l'homme a mis en pièces le projet et du coup la majorité se cabre. Nous voulons soutenir le projet, contrairement à la majorité.

Le conseiller en communication du premier ministre a parlé de citoyens de premier, deuxième et troisième rang. Le premier ministre ne peut pas accepter de

waren er persverklaringen van de PS en de groenen.

tels propos de la part d'un membre du conseil stratégique. De plus, par ses déclarations, M. Slangen bloque la politique de sécurité. Le premier ministre doit prendre des mesures à son encontre.

02.30 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer Van Parys, het is niet juist wat u zegt. In tegenstelling met het ontwerp over de bijzondere opsporingstechnieken dat vandaag in de Ministerraad is goedgekeurd, heeft de Ministerraad nooit ingestemd met een tekst over de spijtoptanten. Het dossier terzake trachten we te deblokken door het advies van de procureurs des Konings te vragen en de tekst desgevallend aan te passen. Nogmaals, het ontwerp betreffende de bijzondere opsporingstechnieken is vanochtend goedgekeurd en toegestuurd aan de Raad van State.

02.31 **Tony Van Parys** (CD&V): Mijnheer de eerste minister, u zou toch eens moeten weten wat er in de Kamer zoal gebeurt. De voorzitter van de commissie voor de Justitie heeft uitdrukkelijk gezegd dat hij de tekst niet zou goedkeuren. Ook de vorige keer was het dat, nadat de Liga van de Rechten van de Mens zich tegen een bepaalde tekst hadden uitgesproken, verschillende meerderheidsfracties er zich tegen begonnen te verzetten.

De CD&V-fractie zal het ontwerp betreffende de bijzondere opsporingstechnieken steunen, zoals we dat ook met de tekst over de spijtoptanten hebben gedaan.

02.32 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: De inhoud is nog niet bekend. We hebben vandaag nog een aantal wijzigingen aangebracht.

02.33 **Tony Van Parys** (CD&V): Mijnheer de eerste minister, het voorontwerp is rondgedeeld en ter beschikking gesteld aan de media via de Liga van de Rechten van de Mens. Wij zijn dus perfect op de hoogte van de inhoud ervan. Ik onderstreep nogmaals dat wij de tekst zullen steunen. Het grote probleem waarmee u ongetwijfeld zult moeten afrekenen, is er een in de meerderheid.

Ten slotte, dit kan voor u onbelangrijk zijn, mijnheer de eerste minister. Wanneer uw communicatiespecialist in de media verklaart dat er verschillende categorieën burgers zijn, eerste-, tweede- en derderangsburgers, dan vindt u dat u daarop fors moet reageren, dat u dat niet kunt aanvaarden, zeker niet van een lid van uw beleidsraad. Welnu, wij zijn ten zeerste gegriefd over de uitlatingen van de heer Slangen en vinden dat die man niet op zijn post mag blijven, te meer omdat hij meespeelt in een strategie die niet alleen leidt tot de destabilisering van Marc Verwilghen – dat is zijn probleem –, maar ook tot de blokkering van het justitiebeleid.

Justitie is nu net een van de kerntaken van de regering die niet tot een goed einde worden gebracht.

02.34 **Annemie Van de Casteele** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik heb de indruk dat het eerste deel van uw antwoord ingegeven is door de heer Slangen. Het heeft een zelfde gehalte aan nestbevuiling, waarbij u ons verwijt alleen met onze navel

02.34 **Annemie Van de Casteele** (VU&ID): Le premier ministre nous accuse à tort de pratiquer le nombrilisme et de nous souiller

bezig te zijn. Ik ben geen lid van de commissie voor de Justitie, maar wij hebben deze week wel erg hard gewerkt aan begrotingsbesprekingen en programmawetten die uw regering erg laattijdig in het Parlement heeft ingediend.

Ik ben geen lid van de commissie voor de Justitie maar ik ben mij als burger van dit land heel goed bewust van het belang van dat departement. Wij worden er allemaal vroeg of laat mee geconfronteerd. In het debat over Sabena hebt u daarnet zelf nog gezegd dat de molen van het gerecht in dit land al te traag draait. Het is dus belangrijk dat op het departement van Justitie een minister met volledige steun van de regering kan ageren. Daarover hebt u op zijn zachtst gezegd erg veel twijfels laten scheppen door uw communicatieadviseur. Ik stel ook vast dat minister Verwilghen heel veel weerstand krijgt en af en toe ook getormenteerd rondloopt. Ik zal hem dan ook zelf vragen of hij genoeg neemt met de excuses van de heer Slangen. Voor mij is dat een belangrijk element in de discussie. U kunt nu wel zeggen dat minister Verwilghen een goed minister is, maar ik weet niet of dat voor hem volstaat om alle plooiën glad te strijken. Hij zegt wel dat hij die zaak met u heeft uitgepraat, maar ik wil dat graag van hem zelf vernemen. (...)

Ik vraag niet om het ontslag van de heer Slangen. Ik veronderstel namelijk dat hij een boemerangeffect op u zal hebben. Op een bepaald moment zult u zelf wel beseffen dat het in uw eigen belang is dat hij tenminste tegenover de buitenwereld zijn mond houdt over een aantal zaken. Ik wil wel vragen om de heer Slangen op het federale niveau te houden en hem niet te veel in contact te laten komen met de Vlaamse minister-president Patrick Dewael, want anders zou Vlaanderen mee in de brokken delen. (...)

U kunt het misschien niet echt verhelpen dat de economische barometer sinds 1 november wat sneller op 'slecht weer' staat. De onweerswolken, bliksemschichten en donderslagen die uw eigen ministers, uw eigen partijvoorzitter en uw eigen medewerkers zelf uitlokken, zouden er wel eens voor kunnen zorgen dat veel meer kiezers dan u en de heer De Gucht lief zijn, gaan zoeken naar een schuilhok voor de regen.

Moties **Motions**

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
 En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Gerolf Annemans en Guido Tastenhoye en luidt als volgt:

"De Kamer,
 gehoord de interpellaties van de heren Geert Bourgeois en Tony Van Parys en van mevrouw Annemie Van de Casteele
 en het antwoord van de eerste minister,
 vraagt de regering om consequent klaarheid te scheppen en ofwel de heer Noël Slangen als extern adviseur de laan uit te sturen, ofwel de heer Marc Verwilghen als minister van Justitie te vervangen door "een groter talent"."

Une première motion de recommandation a été déposée par MM. Gerolf Annemans et Guido Tastenhoye et est libellée comme suit:

"La Chambre,

nous-mêmes. Cette semaine, le Parlement aura fourni un travail herculéen en ce qui concerne les budgets et la loi programme qui ont été déposés très tardivement par le gouvernement.

Je suis bien consciente de l'importance du département de la Justice. C'est la raison pour laquelle le ministre de la Justice doit pouvoir disposer de la confiance totale du gouvernement. Ce n'est apparemment plus le cas.

Je demanderai moi-même au ministre de la Justice quelle attitude il adopte par rapport à la personne de M. Slangen et si les excuses de ce dernier le satisfont.

Je ne réclamerai pas le licenciement de M. Slangen. Le premier ministre finira par comprendre qu'il est préférable que M. Slangen tourne sept fois sa langue dans sa bouche avant de parler.

Le baromètre économique est annonciateur de pluie et de tels problèmes provoquent des orages. Je ne serais pas surprise de voir bientôt s'ouvrir de nombreux parapluies.

ayant entendu les interpellations de MM. Geert Bourgeois et Tony Van Parys et de Mme Annemie Van de Casteele
et la réponse du premier ministre,
demande au gouvernement d'adopter une attitude cohérente et claire et soit de mettre fin à la mission de conseiller externe de M. Noël Slangen, soit de remplacer M. Verwilghen en qualité de ministre par une personnalité "plus talentueuse".

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Karel Van Hoorebeke en Yves Leterme en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Geert Bourgeois en Tony Van Parys en van mevrouw Annemie Van de Casteele
en het antwoord van de eerste minister,
beveelt de eerste minister aan onmiddellijk een einde te maken aan de betrekking van communicatieadviseur van de heer Slangen en ook diens medewerkers uit zijn kabinet te ontslaan."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par MM. Geert Bourgeois, Tony Van Parys, Karel Van Hoorebeke et Yves Leterme et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de MM. Geert Bourgeois et Tony Van Parys et de Mme Annemie Van de Casteele
et la réponse du premier ministre,
recommande au premier ministre de mettre immédiatement fin à la fonction d'expert en communication de M. Slangen et d'exclure également de son cabinet tous les collaborateurs de ce dernier."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Hans Bonte, Tony Smets, Willy Cortois en Jean Depreter en mevrouw Muriel Gerkens.

Une motion pure et simple a été déposée par MM Hans Bonte, Tony Smets, Willy Cortois et Jean Depreter et Mme Muriel Gerkens.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 19.30 uur.
La réunion publique de commission est levée à 19.30 heures.*